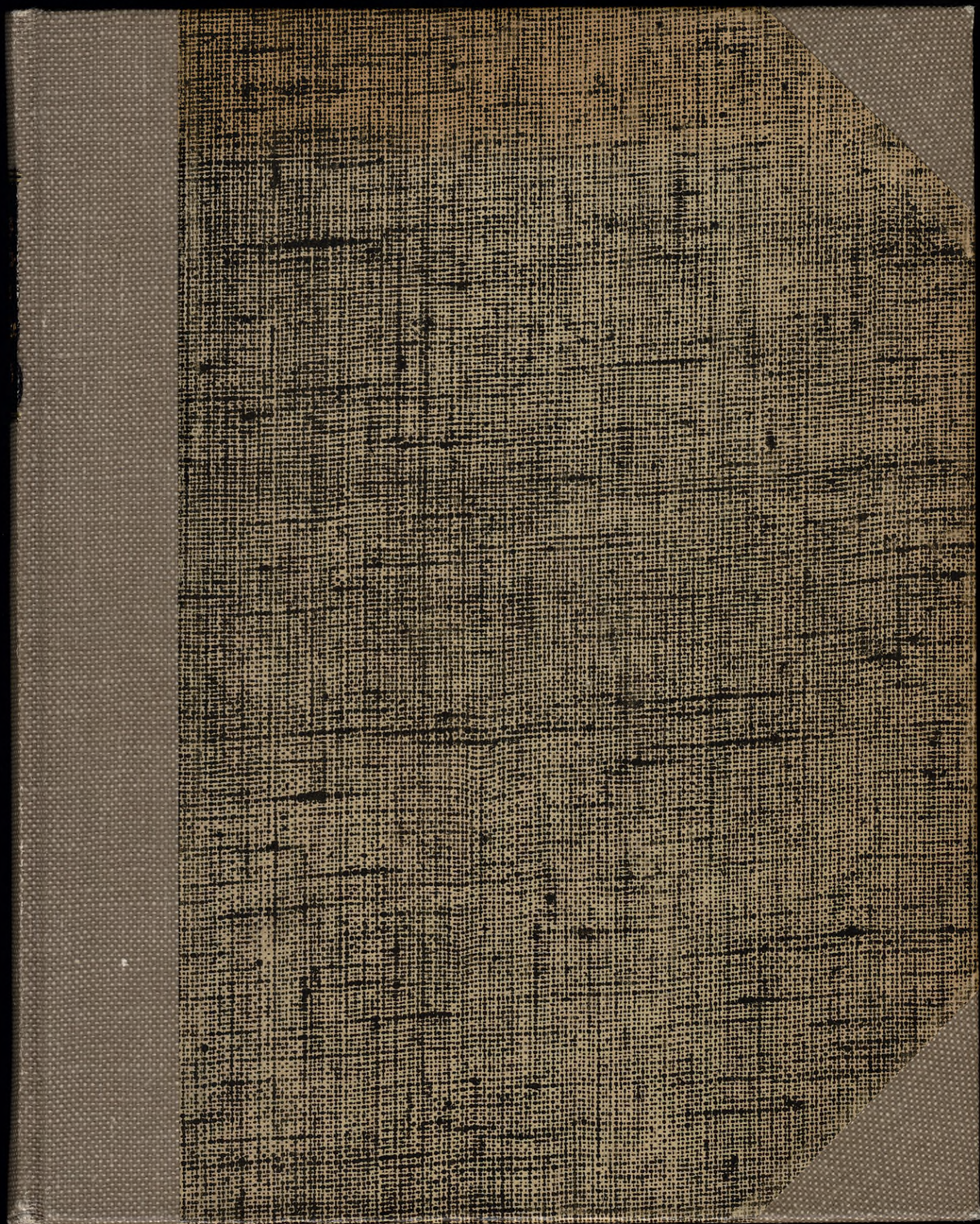

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MEDICINSKA
HÖGSKOLANS BIBLIOTEK
GÖTEBORG

Acta

< Göteborg :
Hälsövärdss-
nämnden >

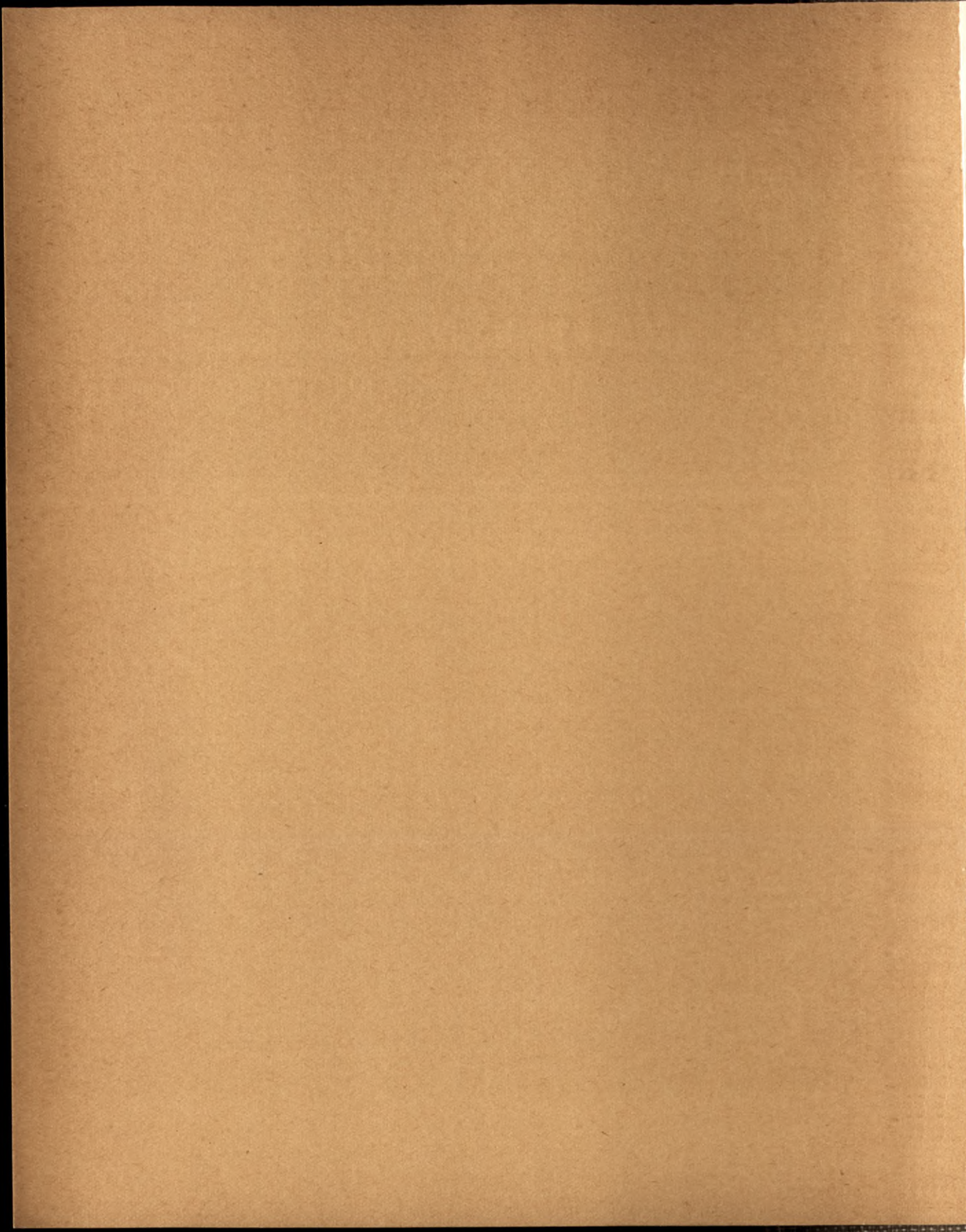
TILLHÖR
GÖTEBORGS SJUKHUSDirektion

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMND
ÅRSBERÄTTELSE

UTARBETAD AV GÖSTA GÖTHLIN
FÖRSTE STADSLÄKARE

1936

GÖTEBORGS
HÄLSOVÅRDSNÄMND
ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR
1936

UTARBETAD AV
GÖSTA GÖTHLIN
FÖRSTE STADSLÄKARE

GÖTEBORG
A. LINDGREN & SÖNERS BOKTRYCKERI
1937

INNEHÅLL.

I. Hälsovårdsnämnden och dess personal.	
1. Hälsovårdsnämnden	7
2. Hälsovårdsnämndens personal	7
II. Hälsovården.	
1. Allmän renhållning... ..	9
2. Diverse lokaler, upplag och anordningar, där renhållningen m. m. övervakas	11
3. Begravningsplatser.....	12
4. Bostäder	12
5. Vatten	17
6. Näringsmedel. Kemiska kontrollanalyser	19
7. Fabriker och näringar	21
8. Anordningar till smittosamma och parasitära sjukdomars förebyggande.....	22
9. Barnavårdsverksamheten	29
III. Sjuklighet och sjukvård.	
1. Sjukligheten i staden	30
2. Den allmänna sjukvården i staden	31
3. Sjukhus och polikliniker	32
4. Barnaföderskors vård	33
5. Apoteken	34
6. Rättsmedicin m. m.	34
IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.	
1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.....	35
2. Dödsorsakerna.....	37
Epidemisjukhuset.....	69
Dispensärcentralens sjukhus.....	75
Sommarsanatoriet å Sandarne	79
Barnsanatoriet Rävlanda	81
Utdrag ur hälsovårdsnämndens räkenskaper	85

1911

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Förteckning å tabeller.

- Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg pr 31 dec. 1936.
- » 2. Av matvarukontrollen anhållna och oskadliggjorda födoämnen under år 1936.
 - » 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1936.
 - » 4. Försäljnings-, tillverknings- och näringslokaler den 31 december 1936.
 - » 5. Sammandrag av resultaten från under år 1936 utförda undersökningar av mjölk och grädde.
 - » 6. Födelse i Göteborg år 1936, med fördelning på månader.
 - » 7. Födelse i Göteborg år 1936, med fördelning på församlingar.
 - » 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1936.
 - » 9. Dödligheten i Göteborg år 1936 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.
 - » 10. Dödsfall och dödstal i Göteborg månadsvis åren 1932—1936.
 - » 11. Obligatoriskt anmälda smittosamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1936.
 - » 12. Vissa smittosamma sjukdomar i Göteborg åren 1927—1936.
 - » 13. Antalet dödsfall i Göteborg åren 1927—1936 i smittosamma sjukdomar ävensom inom vissa viktigare sjukdomsgrupper.
 - » 14. Uppgift från 12 distriktsläkare ang. av dem månadsvis iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1936.
 - » 15. Dödsfall i Göteborg år 1936 med fördelning efter dödsorsak, ålder och kön (samma omfattning som i tabell 10).
 - » 16. Dödsfall i Göteborg år 1936 med fördelning efter sjukdomsgrupper, månader och kvartal (samma omfattning som i tabell 10).
 - » 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1932—1936.

THE HISTORY OF THE

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

I. Hälsovårdsnämnden och dess personal.

1. Hälsovårdsnämnden.

Ledamöter:

Slakthusdirektören Henry Johansson, ordförande,
Förste stadsläkaren Gösta Göthlin, v. ordförande,
Professorn Sven Hultin, kassaförvaltare,
Medicine d:rn Håkan Nordlund,
Expeditionsbiträdet Sven Fredriksson,
Polismästaren Ernst Fontell,
Ombudsmannen Artur Boman.

Suppleanter:

Barnmorskan Hedvig Johansson,
Handlanden Viktor Kjellgren,
Fru Inez Söderberg,
Hälsovårdstillsyningsmannen Gustaf Adolf Hellers,
Småskollärarinnan Karin Cardell.

Ombudsman och sekreterare:

Jur. kand. Hans Friis.

Hälsovårdsnämnden har under året hållit 21 sammanträden och dess arbete har protokollförts under 2.248 paragrafer.

2. Hälsovårdsnämndens personal.

Förste stadsläkare: Gösta Göthlin,
T. f. andre stadsläkare: Alfred Herner (1/1—30/6, 1/8—2/9),
Albin Landau (1/7—31/7, 3/9—31/10),
Carl Fällström (1/11—31/12),
Sundhetsinspektör: Lennart Bladini,
T. f. stadsveterinär: Gustaf Kolmodin,

Överläkare å Epidemisjukhuset:	Hjalmar Wennerberg (1/1—31/1), Nils Faxén (t. f. 1/2—30/6, ord. fr. 1/7),
Underläkare å	„ Nils Faxén (1/1—14/2),
„	„ Gustaf Sköld (15/2—31/12),
„	„ Arne Gnosselius (1/1—31/8),
„	„ Gunhild Bergström-Tengve (1/9 —30/9),
„	„ Nils Landorf (1/10—31/12).
Dispensärläkare:	Hjalmar Anderson,
Bitr. dispensärläkare:	Harald Belfrage, Albin Landau,
„	„
Könspoliklinikläkare:	Signe Norström-Lind,
„	„ Erik Kaiser,
„	„ Ragnar Edén,
„	„ Nils Bergqvist,
Extra könspoliklinikläkare:	Jussi Hirvonen,
Bakteriolog (Sjukhusdirektionens stat):	Anders Wassén,
Distriktsläkare i 1:sta distriktet:	Albert Rubenson,
„ „ 2:dra o. 3:dje	„ Claes Carlström,
„ „ 4:de	„ Carl Axel Wällgren,
„ „ 5:te o. 6:te	„ Axel Zachrisson,
„ „ 7:de	„ John Arfwedson,
„ „ 8:de	„ Ture Årén,
„ „ 9:de	„ Albin Landau,
„ „ 10:de	„ Nicolai Johannsen,
„ „ 11:te	„ Carl J. Hiort af Ornäs,
„ „ 12:te	„ Ivar Lagerberg,
„ „ 13:de	„ Fritz Stenström (1/1— 31/1), Torsten Brodin (1/2— 30/6), Bertil Johanson (1/7— 31/12).
Extraläkare för distriktsvården:	Gunnar Norrby.
Läkare å barnsanatoriet Rävlanda:	Håkan Larsén.
Sundhetskommisarie:	Anders Nilsson.

Vid nämndens *allmänna avdelning* ha under kommissariens tjänstgjort nio ordinarie tillsyningsmän och en extra. Fem av dem ha förestått var sitt hälsovårdsdistrikt, och tre ha skött kontrollen av de epidemiska sjukdomarna samt utfört nödiga desinfektioner. En tillsyningsman har handlagt vissa allmänna ärenden samt fullgjort expeditionstjänst.

Den *kommunala yrkesinspektionen* har skötts av därtill särskilt förordnad tillsyningsman.

Vid *matvarukontrollen* ha under stadsveterinären tjänstgjort en förste tillsyningsman samt fem ordinarie och två extra tillsyningsmän. Av

dessa ha fyra förestått var sitt inspektionsdistrikt, två ha tjänstgjort vid mjölkkontrollen och en har huvudsakligen skött expeditionen.

Den *hamnhygieniska avdelningen*, som därjämte svarat för desinfektions- och avlusningsanstalterna samt djurkarantänen, har tillgodosetts med en förste tillsyningsman samt nödig extra personal, som växlat efter arbetstillgången.

Vid *bostadsinspektionen* ha under sundhetsinspektören arbetat tre inspektriser jämte nödig extra personal.

Vid *dispensärcentralen* ha under dispensärläkaren tjänstgjort sju tuberkulossystrar för det allmänna arbetet och en för ben- och ledgångstuberkulos. En del arbetskraft har kunnat disponeras från dispensärcentralens observationssjukhus.

II. Hälsovården.

1. Allmän renhållning.

a) *Avträden, vattenklosetter, urinoirer.*

Under senaste femårsperiod ha pr 31/12 i staden befintliga avträden fördelat sig sålunda:

	1932	1933	1934	1935	1936
Torrklosetter, hämtade av renhållningsverket	13,722	13,480	13,106	12,527	12,116
därav våningskärl.....	1,016	976	857	792	737
» gårdskärl.....	12,706	12,504	12,249	11,735	11,379
Hämtningar i medeltal pr kärl och år	38,8	38,6	37,3	37,3	37,1
Vattenklosetter	39,308	41,040	45,441	50,824	55,511
Fastigheter, inom vilka (delvis) finnas torrklosetter	4,766	4,757	4,731	4,750	4,507
Fastigheter, inom vilka (delvis) finnas vattenklosetter	4,591	4,837	5,338	5,797	6,361
Fastigheter, där renhållningsverket hämtat latrin.....	3,410	3,342	3,328	3,241	3,250

Latrinen försäljes till lantbrukare eller förarbetas till pudrett. Oanvändbar latrin tippas i havet.

Från hälsovårdsnämndens sida har anmärkning gjorts mot 2.099 avträden (uppsamlingskärl 80, urinavledningsbleck 826, cementplaner 71, renhållning 1.035, ventilation 8, andra brister 79).

Vidare har anmärkning måst framställas mot 367 urinoirer (cementplaner 15, invändig beklädnad 224, avlopp 29, renhållning 70, andra brister 29).

Å nämndens vägnar godkänner sundhetsinspektören nyanläggningar av vattenklosetter samt sådana torrklosetter, som uppställas lägre än markens yta.

b) *Gatu- och gårdsrenhållning.*

Fastighetsägarna äro skyldiga att renhålla gator av sten och motsvarande material.

Renhållningsverket svarar i huvudsak för renhållningen av torg, öppna platser och allmänna områden, dock ej parker m. m., som renhållas genom stadsträdgårdsmästarens försorg. Gatu- och vägförvaltningen renhåller asfaltdränkta makadamgator, dock med undantag för gångbanorna, där fastighetsägarna sopa och bortforsla snö.

I fråga om gårdsrenhållningen och sophämtningen under senaste femårsperiod kunna följande siffror anföras:

	1932	1933	1934	1935	1936
Fastigheter m. kommunal hämtning	7,521	7,917	8,276	8,530	9,016
Fastigheter m. enskild hämtning	1,988	2,030	2,149	2,522	2,333
Fastigheter m. kommunal sophämtning	7,145	7,318	7,597	7,880	8,435
Gårdsbrunnar, som rensats av renhållningsverket	13,601	13,809	14,137	14,512	15,073
Antal rensningar pr brunn o. år	9,3	8,5	8,3	6,6	6,3

De sopor, som renhållningsverket uppsamlat, ha oskadliggjorts på följande sätt (siffrorna ange %):

	1932	1933	1934	1935	1936
använts för utfyllnader	56	53	54	77	59
försålts obearbetade	27	31	12	10	8
förbränts	17	16	34	13	33
	100	100	100	100	100

Mot gårdar har anmärkning framställts i 685 fall (betongbeläggning 71, stensättning 55, planering 33, avlopp 117, renhållning 364, andra brister 45).

I fråga om sopkärnen och deras omgivning ha gjorts 603 anmärkningar (uppställningsplaner 443, kärn 89, lock 12, otillräckligt antal 7, renhållning 9, andra brister 43).

c) *Avledning av spillvatten.*

Huvuddelen av stadens planlagda område äger nöjaktigt kloaknät enligt det kombinerade systemet. En del ytterområden ha under året försetts med kloakledningar. Avsevärda områden i stadens periferi sakna dock allmänna avlopp. I den mån dylika ledas till öppna diken, saknas ej berättigade klagomål över en tidvis rätt besvärande stank. En alltför

diskontinuerlig bebyggelse bär skuld till dessa missförhållanden, då ju framdragandet av vatten och avlopp förutsätter en mer samlad byggnadsverksamhet. För att minska dessa olägenheter har man som hittills i ganska stor utsträckning föranstaltat upprensning av dylika spillvattensförande diken.

Genom skador å enskilda avloppsledningarna ha sanitära olägenheter uppstått i 29 fastigheter, vilka efter teknisk utredning från hälsovårdsnämndens sida samtliga avhjälpats.

d) *Mölnaldalsån och Gullbergsån.*

Dessa vattenleder visa alltjämt en betydande förorening, som i allt väsentligt orsakas av de utanför staden belägna fabriker, vilka där utsläppa ett till sina egenskaper något varierande spillvatten. De stadsdelar, som genomflytas av Mölnaldalsån, besväras alltjämt sommartiden av stank från densamma.

Sedan man numera genom pumpanordningar vänt strömriktningen i Fattighusån, har detta haft en påtagligt gynnsam inverkan på vattnets beskaffenhet i denna vattenled liksom även på vattnet i Vallgraven och Stora hamnkanalen.

2. Diverse lokaler, upplag och anordningar, där renhållningen m. m. övervakas.

a) *Stall, ladugårdar, svinhus.*

Antal förefintliga lokaler:

	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Stall	296	265	257	234	224	180
Ladugårdar	193	188	180	173	171	178
Svinhus	127	121	109	106	102	101

Mot stall, ladugårdar och svinhus har under året måst framställas anmärkning i 70 fall (golv 11, avlopp 1, gödsel förvaring 27, renhållning 18, andra brister 13).

b) *Hus och utrymmen för mindre djur.*

Mot dessa har framställts anmärkning i 31 fall (renhållning 20, andra brister 11).

c) *Avstjälpningsplatser.*

Inom staden finnas 6 allmänna avstjälpningsplatser för sopor och avfall.

Stadens egen kompostering fortgår utan anmärkning enligt Bradford-systemet. Mot privat kompostering i stadens utkanter har måst framställas anmärkning i 36 fall.

d) **Upplag av lump, hudar, ben.**

Inom staden finnas 22 sådana upplag.

e) **Septic tanks för vattenklosetter.**

Den 31/12 1936 voro 743 vattenklosetter anslutna till septic tanks, fördelade på 33 fastigheter. Detta innebär, att under året 2 fastigheter direktkopplats till stadens avloppsnät.

f) **Rakstugor, frisérsalonger.**

Staden hyser 201 rakstugor och 237 damfrisérsalonger mot resp. 184 och 219 året förut. Mot lokaler och skötsel har måst framställas anmärkning i 192 fall (lokaler 57, luftväxling och uppvärmning 3, renhållning 43, orena verktyg 67, andra brister 22).

g) **Hotell, pensionat och natthärbärgen.**

Under året ha 75 hotell, pensionat och härbärgen stått under regelbunden tillsyn. Mot lokaler och skötsel har anmärkning gjorts i 110 fall (lokaler 36, renhållning 22, luftväxling 1, sängkläder 26, tvättställ, avträden 7, ohyra 4, andra brister 14).

h) **Sopstörtningstrummor, inbyggda soprum, takpiskbalkonger.**

Arkitekt S. Wallanders modell å sopstörtningstrummor inbygges numera i nästan alla större bostadsfastigheter. Erfarenheten av den är relativt god. Samtliga anläggningar passera hälsovårdsnämnden för godkännande. Samma gäller de soprum, som inbyggs i bostadsfastigheter.

För att befria gårdarna från mattpiskning har man börjat anordna takpiskbalkonger. Deras generella lämplighet kan ännu ej bedömas.

Utredning har slutförts rörande standardkrav å soptrummor, inbyggda sopkärlsrum och takpiskbalkonger.

3. Begravningsplatser.

Hälsovårdsnämnden har haft att yttra sig över viss ifrågasatt omändring av begravningsplatsen vid Lundby gamla kyrka.

4. Bostäder. (D:r L. Bladini.)

1) **Slutbesiktning av ny- och ombyggnader.**

Sundhetsinspektören har under året på vanligt sätt enligt uppdrag deltagit i byggnadsnämndens slutbesiktningar av nya och ändrade bostadshus. Sådana inspektioner ha under året verkställts till ett antal av 267 (1935: 211) beträffande nya hus och 177 (1935: 214) i fråga om ombyggnader.

Enligt uppgift från stadsarkitektkontoret ha under året tillkommit 3.828 nya lägenheter, varav flertalet eller 2.482 utgjorts av en- och tvårumslägenheter. I de nyuppförda fastigheterna ha anordnats 2.263 bad- eller duschrumb.

På grund av mindervärdighet eller gaturegleringar eller av andra orsaker ha under året avgått 421 lägenheter.

2) *Besiktning av och utredning angående anmälda eller av bostadsinspektionen anträffade osunda bostäder.* (Se tab. 17.)

Under året tillkomna ärenden uppgå till 2.832 (1935: 3.011). I 89 av fallen har klagomålet efter utredning befunnits helt eller skäligen obefogat. I 222 fall har muntlig eller skriftlig utredning begärts och råd lämnats utan att annat ingripande från bostadsinspektionens sida ifrågakommit. Med frånräknande av dessa grupper återstå 2.521 fall. Av dessa har anmälan i 99 fall (3,9 %) ingått från fastighetsägaren, i 552 fall (21,9 %) från hyresgästen, i 104 fall (4,1 %) från annan intressent. I 1.766 fall (70,1 %) har bostadsinspektionen själv tagit initiativ till åtgärd.

Lägges till de 2.521 fallen de från föregående år kvarstående 114 fallen, erhålles summan av de ärenden, som under 1936 givit anledning till ingripande från bostadsinspektionens sida, alltså 2.635 fall. I fråga om dessa har missförhållandet kunnat avhjälpas i 2.389 fall (90,7 %), endast delvis avhjälpas i 15 fall (0,5 %). I 231 fall (8,8 %) ha tills vidare inga åtgärder kunnat genomföras. De utförda rättelserna ha i 2.294 fall åstadkommits genom husägarens och i 110 fall genom hyresgästens försorg.

Av alla under året behandlade ärenden, sammanlagt 2.946 st., ha 2.714 kunnat slutföras. I 163 fall har bristen måst registreras för framtida åtgärd. Till nästa år kvarstå 69 ärenden, som äro under arbete.

3) *Registrering av sanitärt undermåliga bostäder.*

Bostadsinspektionen ägnar sin största uppmärksamhet åt äldre fastigheter, enär bostadslägenheterna i dessa av naturliga skäl oftare äro behäftade med sanitära olägenheter än i de nyare husen. Ingripande sker dels på grund av anmälan från allmänheten eller andra utomstående, dels på grund av iakttagelser, som bostadsinspektionen själv gör vid de s. k. fortlöpande besiktningarna (se punkt 4).

Orsak till ingripande utgör företrädesvis förekomsten av:

a) Dålig dager, fukt, kyla, bristande ventilationsmöjligheter samt buller och rökbesvär. Flertalet av de uppräknade bristerna återfinnes hos själva bostaden, en del härstammar från omgivningen. I regel kunna de alla avhjälpas utom i fråga om dålig dager.

b) Överbefolkning eller vanskötsel av bostaden, vilka ofta förekomma samtidigt. Sådan olägenhet kan träffa bostäder, som i och för sig äro tillfredsställande.

I de fall där åtgärd, medförande tillfredsställande effekt, ej omedelbart kan vidtagas, måste bostaden *registreras* i och för fortsatt kontroll. Detta sker i alla fall där bostaden antingen utdömes eller visar sig behäftad med annan allvarlig brist av mera permanent karaktär men ej så svår, att lägenheten måste utdömas. Slutligen registreras de bostäder, där reglerad uthyrning måste ske för att undvika svårare överbefolkning.

Registrering verkställes sålunda av:

- I. *Sådana lägenheter, som jämlikt hälsovårdsstadgan måste utdömas, men där lägenhetsinnehavaren ej omedelbart kan avflytta.*

Jämlikt den nya formuleringen av bostadsparagrafen i hälsovårdsstadgan, som träder i kraft 1 januari 1937, kan hälsovårdsnämnd, där särskilda omständigheter föreligga, tillåta att utdömd lägenhet användes såsom bostad, så länge den vid tillfället däri boende kvarbor. Såsom av nedanstående tabell framgår, voro vid årsskiftet 1936—37 summa 155 sådana lägenheter registrerade.

Utdömbara lägenheter.

A.

		Arbetsdistrikt:			
		I	II	III	S:a
	Kvar vid årsskiftet 1932—33	111	52	114	277
1933	nyttillkomna	22	10	12	44
	utrymda	30	15	28	73
	Kvar vid årsskiftet 1933—34	103	47	98	248
1934	nyttillkomna	39	16	7	62
	utrymda	30	17	53	100
	Kvar vid årsskiftet 1934—35	112	46	52	210
1935	nyttillkomna	53	37	4	94
	utrymda	48	16	15	79
	Kvar vid årsskiftet 1935—36	117	67	41	225
1936	nyttillkomna	48	7	15	70
	utrymda	81	25	34	140
	Kvar vid årsskiftet 1936—37	84	49	22	155

B.

Vid årsskiftet 1936—37 kvarboende:		I	II	III	S:a
a.	1—2 äldre personer	73	46	18	137
b.	familjer med vuxna barn	2	2	4	8
c.	familjer med barn under 15 år	9	1	0	10*)
					155

*) I flertalet fall är det fråga om en s. k. portvaktsbostad, som visserligen är försedd med centralvärme och med relativt god dagerbelysning, men som dock på grund av sin belägenhet i källaren icke kan anses fylla nutida krav på en bostad.

Det möter alltid svårighet att utrymma de utdömbara lägenheterna. Skälen härför äro flera. Dels betinga dessa gamla dåliga lägenheter en mycket billig hyra, dels bebos de i så gott som alla fall av personer i dåliga ekonomiska omständigheter. Många av hyresgästerna önska själva ingen förändring och ha ej sällan bebott sin dåliga bostad i decennier. Somliga av dessa hyresgäster äro mindre skötsamma och trivas ej i ordnade förhållanden. Icke desto mindre har utrymningen av de utdömbara lägenheterna kunnat ske i relativt raskt tempo, såsom framgår av ovanstående tabell.

En utomordentlig möjlighet till evakuering av de utdömbara lägenheterna bereddes under 1936 genom de då färdiga nya *ersättningsbostäderna*. Det var tvänne fastigheter, en i Gårda och en i Kungsladugård, med sammanlagt 79 lägenheter om rum och kök samt 107 om rum med kokvrå. Hyran i dessa av staden byggda och av en särskild styrelse förvaltade hus ligger cirka 25 % under stadens självkostnadspris.

Efter medgivande av stadens fastighetskontor ha ytterligare ett tiotal lägenheter kunnat utrymmas, varvid hyresgästerna placerats i andra staden tillhöriga fastigheter.

I fråga om alla utdömbara lägenheter sluter bostadsinspektionen skriftlig överenskommelse med fastighetsägaren att ingen ny hyresgäst får inflytta i lägenheten. Hyresgästen erhåller samtidigt uppmaning att skaffa sig annan bättre bostad, då han ej kan beredas bostad i staden tillhöriga fastigheter enligt ovan.

II. *Lägenheter, som måste registreras för någon sanitär brist beträffande själva bostaden eller för överbefolkning av svårare art.*

Den sanitära bristen är då ej så avsevärd, att orsak till utdömning kan anses föreligga. Vid årsskiftet 1936—37 uppgingo dessa registrerade lägenheter till 1.696 st. (Däri ingå de nedan som "barnförbjudna" betecknade bostäderna).

Beträffande dessa registrerade lägenheter uppställas vanligen vissa uthyrningsvillkor, vilka i regel bekräftas genom skriftlig överenskommelse med fastighetsägaren. Åtgärder, som företrädesvis komma i fråga äro:

a) Lägenheten får på grund av den konstaterade sanitära olägenheten (vanligen dålig dager) ej bebos av familj med barn under 15 år. Vid årsskiftet voro c:a 1.350 lägenheter "barnförbjudna".

b) Lägenheten får endast uthyras till 1—2 vuxna personer. Sådan åtgärd vidtogs i fråga om enkelrum och smärre enrumslägenheter, vilka i och för sig kunna vara ganska bra, men icke lämpa sig såsom familjebostäder.

Bostadsinspektionen har enligt nu mer än 20-årig praxis på detta sätt indelat de registrerade lägenheterna i olika klasser och i möjligaste mån kontrollerat uthyrningen för att på så sätt söka neutralisera befintliga sanitära brister. Detta tillvägagångssätt har nu upptagits i den nya formuleringen av bostadsparagrafen i hälsovårdsstadgan, vilket bekräftar lämpligheten av tillvägagångssättet.

Alla registrerade lägenheter och jämväl de utrymda äro föremål för permanent övervakning från bostadsinspektionens sida. Det händer nämligen, särskilt i de fall där fastigheten bytt ägare, att givna föreskrifter icke iakttagas, ja det har t. o. m. förekommit fall, där en utdömd bostad, efter att i flera år ha stått tom, ånyo uthyrts såsom bostad.

Denna övervakning med 1 å 2 årliga besök i de registrerade bostäderna är mycket tidsödande men absolut nödvändig, dels för kontrollen av att givna föreskrifter verkligen iakttagas, dels för att i arkivet angivna uppgifter ständigt skola hållas aktuella och korrekta.

4) *Fortlöpande besiktning av smålägenheter.*

Även under 1936 har en extra bostadsinspektris biträtt i arbetet under 6 månader för att möjliggöra en utvidgning av den systematiska, fortlöpande besiktningen. Under 1936 ha 1.916 smålägenheter på detta sätt inspekterats. Siffran är dock lägre än under 1935 (3.408 läg.) beroende dels på att en av de ordinarie inspektriserna under 5½ månader på grund av sjukdom varit förhindrad att uppehålla sin tjänst, dels fick bostadsinspektionen under våren mycket extra arbete vid utseendet av lämpliga hyresgäster till ersättningsbostäderna. Av antalet under året nytillkomna ärenden, uppgående till 2.521, har fortfarande flertalet eller 70 % upptagits av bostadsinspektionen själv, företrädesvis vid den systematiska besiktningen. Flertalet svårare sanitära missförhållanden inklusive de utdömbara bostäderna anträffas på detta sätt och ej genom direkt anmälan från utomstående.

Under året har den fortlöpande besiktningen av Nordstaden och Haga avslutats. Stadsdelen Inom Vallgraven är i det närmaste genomgången och arbete av samma art har under året pågått och pågår ännu inom Gamlestaden och Masthugget. I de centrala delarna av staden ha förhållandevis många utdömbara lägenheter anträffats, såsom framgår av tabellen under 3 (distr. I).

Under året ha, såsom nämnts, tillkommit 3.828 nya bostadslägenheter. Så gott som alla nya lägenheter bli genast uthyrda, vilket betyder en väldig omflyttning vid varje fardag. De äldre lägenheterna, i den mån de ej helt försvinna såsom bostäder, övertagas av hyresgäster med mindre anspråk på bostaden. De större lägenheterna av äldre typ kunna dock ej ånyo uthyras, förrän de uppdelats i smålägenheter. En livlig verksamhet i denna riktning pågår alltjämt med ett resultat, som ej alltid kan sägas vara tillfredsställande ur bostadshygienisk synpunkt, särskilt när t. ex. lägenheter klyvas så, att mörka gårdsrum avskiljas från de ljusare rummen åt gatan. Denna uppdelning torde emellertid vara en hård ekonomisk nödvändighet.

Av de i bostadsinspektionens arkiv för sanitär olägenhet registrerade lägenheterna ha under året 209 kunnat utrymmas; av dessa voro 140 utdömningsbara.

Överbefolkningen i smålägenheterna utgör fortfarande den allvarsamaste sanitära anmärkningen mot vårt bostadsbestånd. Mellan 60—70 % av stadens befolkning bo i lägenheter om ett rum och kök. Många av

dessa äro permanent mer eller mindre överbefolkade. Den bostadsutställning, som våren 1936 anordnades av Göteborgs stad, sökte driva propaganda för att åtminstone den frivilliga trångboddhet, som i stor utsträckning förekommer, skulle upphöra. Resultatet härav får skrivas på framtiden.

Ett mera påtagligt resultat ha de s. k. Solgårdarna medfört, d. v. s. de lägenheter om 2—3 rum och kök, som under året uppförts med hjälp av statsmedel, och som tagits i bruk av barnrika familjer, för vilka de äro avsedda. Sådana lägenheter ha under 1936 färdigställts till ett antal av 288 och för 1937 planeras ytterligare 458 av samma beskaffenhet. Barnrikedom i en ekonomiskt illa lottad familj medför alltför ofta, att hyreskontot måste pressas så mycket som möjligt till förmån för det nödvändigare behovet av föda och kläder. I verkligheten betyder det oftast, att familjen oavsett antalet familjemedlemmar måste nöja sig med en lägenhet om ett rum och kök av ej alltför god beskaffenhet. Därför måste solgårdarna ur hygienisk synpunkt betecknas såsom en synnerligen lycklig form för understöd åt barnrika familjer.

5. Vatten.

Den totala vattenleveransen till staden har uppgått till:

Filtrerat Götaälsvatten från Alelyckeverket	8,837 milj. m ³	= 57,1 %
Konstgjort grundvatten „ „	2,569 „ „	= 16,6 %
Filtrerat sjövattnet från Delsjöverket	3,986 „ „	= 25,8 %
Vatten från Kallebäcks källa	0,073 „ „	= 0,5 %
	15,465 milj. m ³	= 100,0 %

Årsförbrukningen, fördelad på stadens invånare, ger följande *medelförbrukning* i liter pr individ och dygn:

	1932	1933	1934	1935	1936
för hushållsbehov, inkl. förluster ..	108,4	115,9	117,4	116,1	117,9
„ industriella behov	30,9	30,1	32,2	36,4	36,7
„ allmänna behov	4,5	4,8	5,4	5,8	5,2
„ verkets egna behov	0,9	1,4	1,3	1,3	2,2
	144,7	152,2	156,3	159,6	162,0

Råvattnet från Göta älv kloreras sedan många år enligt Ornsteins metod. Sedan 1933 underkastas även renvattnet klorering. I övrigt underkastas sagda vatten antingen snabb- eller långsamfiltrering. Delsjövattnet enbart långsamfiltreras. Under tiden 3/8—31/12 har även detta klorbehandlats. Alelyckevattnets klorering har kostat 0,0335 öre pr m³ och klormängden pr samma vattenkvantitet har i medeltal varit 0,522 gram.

Som bekant har efter Vänerens reglering dricksvattnet tidvis haft en salt resp. dyaktig smak, vilket krävt olikartade motåtgärder. Skärmanordningen i Nordre älv har under året varit rest två gånger.

Till följd av det relativt höga vattenståndet i Vänern har den s. k. saltfronten befunnit sig nedanför intaget vid Alelyckan och endast 3 gånger passerat detsamma. En enda gång under året har man ansett sig behöva under 12 timmar tillsätta s. k. aktivt kol (1,0 gr/m³) för att på så sätt förhindra försämring i vattnets smak och lukt.

Driften vid den år 1934 i mindre skala uppförda försöksanläggningen för kemikaliebehandling och snabbfiltrering av vatten från Göta älv har under året fortgått. Undersökningarna ha gett vissa tämligen lovande resultat.

För att motverka Delsjövattnets aggressivitet har man haft igång marmorfilterna under sammanlagt 350 dygn med en filteryta av 200 m².

Som hittills står vattnet under regelbunden kontroll av bakteriologiska laboratoriet. Proven ha som medelvärden gett följande resultat:

Genomsnittliga antalet bakteriekolonier pr cm³ i gelatinakultur vid 20° C. efter 48 timmar:

	1932	1933	1934	1935	1936
<i>Alelyckan:</i>					
i råvattnet	423	526	1.903	1.486	1.011
i klorerat råvatten	18	25	132	169	188
i snabbfiltrerat älvvatten	13	47	580	88	118
i långsamfiltrerat älvvatten ..	5	24	23	21	19
i konstgjort grundvatten	3	4	7	8	8
i renvatten till staden.....	5	7	4	4	3
<i>Delsjön:</i>					
i råvattnet	24	51	352	97	80
i renvatten till staden	4	30	34	26	26

Colititern i råvatten och renvatten.

Siffrorna under respektive colititer betyda antalet vattenprov, som givit positivt resultat med i översta kolumnen angiven vattenmängd i cm³. De vattenmängder, som användas vid coliundersökningen, äro följande: 200; 100; 50; 20; 10; 5; 2; 1; 0,5; 0,1; 0,05; 0,01 cc. Colititern blir, om minsta coli-förande vattenkvantitet är t. ex. 2 cc: $1 < c \leq 2$.

	0,05	0,1	0,5	1	2	5	10	20	50	100	200	V c
	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	200
	0,01	0,05	0,1	0,5	1	2	5	10	20	50	100	V c
<i>Alelyckan:</i>												
i råvattnet vid Lerjeholm.....	2	22	56	51	11	1	1	—	—	—	—	1
i råvattnet vid Alelyckan.....	—	21	71	41	10	1	2	—	—	—	—	—
i klorerat vatten	—	—	1	2	—	1	—	1	32	50	42	14
i snabbfiltrerat älvvatten	—	—	—	—	—	—	—	—	17	41	51	31
i långsamfiltrerat älvvatten ...	—	—	—	1	—	—	—	—	7	49	122	365
i renvatten till staden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	23	120
<i>Delsjön:</i>												
i råvattnet	—	—	—	—	3	—	3	—	10	17	19	94
i renvatten till staden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	137

6. Näringsmedel. Kemiska kontrollanalyser.

a) *Matvarukontrollen.* (Stadsveterinär G. Kolmodin.)

I de lokaler, där livsmedel saluföras eller för försäljning bearbetas och förvaras, samt på salutorgen ha gjorts inalles 68,113 inspektioner. Därvid ha 2,729 kg. födoämnen beslagtogs som otjänliga till människoföda (tab. 2).

I enlighet med kungl. förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett ha 1,528 partier kött- och fettvaror med en sammanlagd vikt av 3,961,519 kg. undersökts. Härav beslagtogs som otjänliga till människoföda 36 kg., varjämte 28,580 kg. reexporterades. Av tabell 3 framgå mängderna av olika varuslag, fördelade på exportländerna.

Samtliga till offentlig auktion inom staden anmälda livsmedel ha före försäljningen underkastats besiktning. Vid dessa besiktningar, som omfattat 19 partier med en sammanlagd vikt av 46,597 kg., godkändes utan anmärkning 15 partier, vägande 3,577 kg. Fyra partier, med en vikt av 43,020 kg., godkändes till försäljning under villkor, att vid utropet tillkännagavs, att varan var av mindervärdig beskaffenhet.

Enligt besiktningsloggarna i matvarulokalerna ha vid tillsyningsmännens inspektioner gjorts inalles 1,353 anmärkningar, därav i 359 fall för bristande ordning och snygghet, i 884 fall för försummat underhåll av lokalerna samt i 110 fall för bristfällig ventilation.

Antalet matvarulokaler, som enligt gällande föreskrifter varit föremål för matvarukontrollens övervakning, utgjorde vid årsskiftet 3,675, därav 369 tillverkningslokaler nämligen: 184 bagerier, 25 sockerbagerier, 89 charkuteriverkstäder, 4 mejerier, 38 choklad-, konfekt- och glacefabriker, 15 vatten- och saftfabriker, 6 bryggerier, 7 konserverfabriker och 1 margarinfabrik (tab. 4).

Konsumtionen av oskummad mjölk var under året, enligt från mejerierna lämnade uppgifter inklusive beräknad leverans direkt från producent till konsument, omkring 0,50 liter pr invånare och dag.

Mjölkkontrollen har fortgått efter ungefär samma plan som föregående år. Uttagningen av mjölkprov har ägt rum dels vid mejerierna, där prov uttagits av mjölk från samtliga leverantörer, innan mjölken undergått någon mejeribehandling, dels i mindre omfattning, i mjölkbutikerna.

Särskild kontrollant har i mejerierna övervakat pastöriseringen ävensom övriga förhållanden inom mejerilokalerna. I ett flertal fall har därvid konstaterats, att temperaturen i pastörerna varit något för låg. Det är att förvänta, att i en kommande mjölklag föreskrifter lämnas, ägnade att förhindra denna olägenhet.

Under året har en inventering av inom staden belägna ladugårdar och stall påbörjats. Vid årsskiftet ha ett hundratal dylika lokaler besiktigats och införts i ett kortregister, innehållande uppgifter om ägare, djurantal, byggnaders och besättningars beskaffenhet samt de hygieniska förhållandena i och omkring ladugårdarna och stallarna m. m.

Resultatet av dessa inspektioner är tämligen nedslående. En stor del

av ladugårds- och stallbyggnaderna äro gamla och otidsenliga, underhållet bristfälligt och renhållningen i många fall ytterst dålig. Vidare äro på ett flertal gårdar gödselstäderna olämpligt placerade, ocementerade samt i saknad av överbyggnad. Nötkreatursbesättningarna bestå i allmänhet av på marknader inköpta djur, och djurkvalitén är också där-efter. Endast i undantagsfall förekommer egen uppfödning.

På mjölklaboratoriet ha under året undersökts 11,466 prov oskummad och 431 prov skummad mjölk. Medelfetthalten för den oskummade mjölken har varit 3,31 % (föregående år 3,38 %). Av de 7,740 prov, som före mjölkens mejeribehandling, uttagits från producenternas leveranser, ha 73 prov (0,94 %) haft en surhetsgrad av minst 7,6, utvisande, att mjölken ej varit tillräckligt hållbar, 933 prov (12,83 %) ha avfärgat metylenblått (reduktasprovet) inom 3 timmar, vilket betyder, att mjölkem innehållit bakterier i för god vara otillåten mängd. Påvisbar smutshalt har förekommit i 52 prov (0,67 %). Motsvarande procentsiffror för mjölk, som försålts från mejerierna efter pastörisering, ha utgjort 0,17 %, 1,24 %, 0,04 %. Av ovanstående siffror framgår, att den till mejerierna levererade råa mjölken i förhållande till föregående år undergått en avsevärd förbättring.

Under året ha 584 mjölkprov undersökts på patogena bakterier. Av dessa undersökningar ha 201 gett positivt resultat, i samtliga fall streptococcer och diplococcer. Med anledning härav ha de levererande gårdarna underrättats om förhållandet, och mjölkprov från samtliga djurrinfordrats. De sjuka djuren ha isolerats och underkastats behandling eller nedslaktats. I slutet av året uppkom anledning att besiktiga en i Göteborgs närhet belägen gård, som levererade mjölk till Arla Mejeri A.-B. Av besättningens 62 djur voro 52 angripna av juverinflammation, förorsakad av streptococcer, varför hälsovårdsnämnden omedelbart förbjöd mjölkleverans.

Av gräde ha undersökts 1,003 prov kaffe-gräde och 279 prov visp-gräde. Medelfetthalten i kaffe-gräde har varit 18,04 % och i visp-gräde 42,60 %. I övrigt framgå resultaten av mjölk- och gräddundersökningarna av tab. 5.

Vid årets slut voro följande egendomar godkända för försäljning av kontrollerad mjölk och gräde: Gullbringa säteri, Kilanda säteri, Maleviks och Tjolöholms egendomar. Medelfetthalten för den kontrollerade mjölken har varit 3,41 %.

För förseelser mot gällande matvarustadga ha utgått 596 skrivelser, innehållande anmärkningar och varningar, varjämte avgivits 5 rapporter för anställande av åtal.

b) *Stadskemistens laboratorium.* (D:r K. Almström.)

Under året ha 1,100 undersökningsuppdrag inkommit till laboratoriet.

Närings- och njutningsmedel: 1) mjölk och gräde	77	prov
2) övriga	130	„
Vatten	407	„
Kemikalier och kemiskt-tekn. produkter (inkl. hyttprodukter)	111	„

Fettartade substanser (inkl. maskin- och lysolja, eteriska oljor, fernissor o. d.)	61	prov
Trämassa (antalet provade balar 1,345)	47	„
Malmer, bergarter, bränslen o. d.	169	„
Fodermedel	7	„
Gödselmedel	12	„
Arsenikprov	9	„
Diverse	70	„

S:a 1,100 prov

För matvarukontrollens och importkontrollens räkning ha följande prov undersökts: förorening 1, gräddes 3, konstister 1, korv 7, saltat kött 1, läskedryck 1, mjöl 1, mjölk 10, saft 1, saltningspreparat 2, saltlake 1, saltad skinka 1, smör 1, tran 1 prov.

Om dessa prov meddelas följande närmare uppgifter:

Ett prov av förorening i svagdricka utgjordes av bakterievegetation. Ett prov av gräddes innehöll oblandat smörfett och var fritt från stärkelse och gelatin. Två prov hade fetthalterna 12,3 % och 41,26 %. Ett prov av konstister överensstämde med härdad vegetabilisk olja. Fem prov av korv voro färgade med tjärfärg, 2 prov innehöllo 6,4 och 6,9 % sannolik vattentillsats till ej vattenblandad korvmassa. Ett prov av saltat kött innehöll 2,8 % salt i inre delar. Ett prov av läskedryk innehöll tjärfärg. Ett prov av mjöl var av normal beskaffenhet. Av 10 mjölkprov innehöllo 2 st. 30 %, 3 st. 50 % och 1 st. 70 % vattentillsats. Ett prov av saft var fritt från salicylsyra och bensoesyra, men innehöll tjärfärg. Ett prov av saltningspreparat innehöll nitrit och 1 prov var fritt från nitrit. Ett prov av saltlake innehöll 14,9 % salt. Ett prov av salt skinka var fritt från nitrit. Ett prov av smör innehöll 15,0 % vatten. Ett prov av tran överensstämde icke med fiskolja beredd av torsklever.

Förutom för matvarukontrollen och importkontrollen ha för allmänna verk och inrättningar i Göteborg följande prov undersökts:

Göteborgs barnbördshus: saltlösning 1 prov. Göteborgs drätselkammare: preparat 1, linolja 3 prov. Göteborgs Elverk: stenkolk 2 prov. Göteborgs fattigvård: såpa 1, tvål 3, jäst 3 prov. Göteborgs gasverk: gasreningsmassa 1 prov. Göteborgs gat- och vägförvaltning: färg 3 prov. Göteborgs hamnkontor: avlagring 1 prov. Göteborgs museum: drev 1, bergart 2 prov. Göteborgs polisverk: vin 1 prov. Göteborgs renhållningsverk: vatten 46, sopor 12 prov. Göteborgs spårvägar: olja 3 prov. Göteborgs vattenverk: vatten 241, lödsalva 1, blyrör 1 prov. S:t Jörgens sjukhus: gräddes 1 prov.

7. Fabriker och näringar.

Under året ha 1.057 arbetsställen inspekterats med 2.853 besök. Av dessa arbetsställen voro 247 att hänföra till hantverk, 452 till handel, 5 till byggnadsverksamhet och 328 till andra former av arbete.

Samtliga under kommunal tillsyn stående arbetsplatser i staden utgjorde vid årets utgång 3.632 med en total arbetsstyrka av 7.392 personer, därav 509 manliga och 666 kvinnliga minderåriga.

Med stöd av arbetarskyddslagen ha råd och anvisningar lämnats i 48 fall till förekommande av olycksfall (§ 4) och i 60 fall till förekommande av ohälsa (§ 5).

Beträffande minderårigas arbetstid har anmärkning skett i 10 fall och rörande arbetstidens förläggning och längd m. m. för övriga anställda i 45 fall. I 3 fall har man måst beivra underlåtenhet att journalföra övertidsarbete och i 441 fall ha minderårigas nedre åldersgräns ävensom deras intygsböcker föranlett anmärkningar.

8. Anordningar till smittosamma och parasitära sjukdomars förebyggande.

a) *Epidemisjukhuset.*

Å epidemisjukhuset ha under åren 1930—36 vårdats följande antall sjukdomsfall:

	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Tyfoid och paratyfoid ...	39	28	28	25	12	26	15
Skarlakansfeber.....	265	232	603	603	558	235	368
Difteri	398	474	263	326	182	132	92
Croup (utan difteri).....	14	11	2	6	15	11	10
Angina	172	183	143	135	248	159	168
Epidemisk hjärnfeber ...	8	5	5	5	6	5	2
Sömnsjuka	10	6	6	3	—	3	—
Barnförlamning.....	8	11	39	8	228	15	67
Dysenteri	2	3	1	217	52	3	12
Undulantfeber	—	—	2	3	—	—	3
Influensa.....	30	131	76	257	39	166	192
Annan sjukdom	225	173	297	235	253	522	393
	1,182	1,339	1,475	1,823	1,593	1,277	1,322

Härtill komma under åren 1930—36 resp. 152, 168, 90, 46, 27, 53 och 41 fall av provisoriskt vårdade lungtuberkuloser.

I övrigt hänvisas till mer detaljerad redogörelse i denna berättelse.

b) *Anmälda smittosamma sjukdomar.*

Antalet enligt epidemilagen inkl. dess tillägg rapporterade smittofall har utgjort 480 mot 336 året förut. Övriga uppgifter återfinnas under kap. III: Sjuklighet.

I epidemilagen angivna sjukdomsfall ha som regel inlagts å epidemisjukhuset. Undantag ha knappast gällt andra fall än skarlakansfeber, som upptäckts långt fram i fjällningsstadiet och där situationen ansetts medge annan form av isolering.

Enligt gängse principer ha smittade familjer och hem underkastats noggrann undersökning och utredning. I de senare ha verkställts tämligen modifierade desinfektioner. Friska minderåriga syskon ha avhållits från skolgång inkubationstidens längd och andra friska personer ur omgivningen ha i viss utsträckning underkastats nödiga restriktioner.

c) *Särskilda åtgärder mot smittosamma sjukdomars införande i riket. Hamnhygien.*

De av hälsovårdsnämnden enligt karantänslagen den 4 maj 1934 förordnade besiktningsmännen ha verkställt dels föreskrivna besiktningar av fartyg, som anlänt från av kommerskollegium smittoförklarade hamnar, dels de fartygsbesiktningar i övrigt, som påkallats av hänsyn till smittosamma sjukdomars förebyggande. Därjämte ha de, enligt Kungl. kungörelse den 4 maj 1934 angående rättutrotning ombord å fartyg, övervakat rättförekomsten samt låtit vidtaga nödiga åtgärder till rättstammarnas decimering. Oberoende av sagda Kungl. kungörelse ha samtliga fartyg, som anlänt från tidigare pestsmittade hamnar, ställts under observation.

För att tillgodose den allmänna skeppshygien har den hamnhygieniska avdelningen verkställt 725 besiktningar ombord å fartyg, förtöjda inom stadens hamnområde.

d) *Tuberkulosen.*

För vård av lungtuberkulos har staden haft tillgång till 523 sängplatser, d. v. s. 2,02 pr 1.000 invånare, med följande fördelning:

Renströmska sjukhuset	262
Sjukvårdsavdelningen å Gibraltar	82
Dispensärcentralens observationsavdelning	29
Vårdavdelningen å Epidemisjukhuset (provisoriska platser)	14
Barnsanatoriet Rävlanda	136

S:a 523 platser

All stadens dispensärvård är sammanförd till den s. k. Dispensärcentralen med lokaler för undersökningar, laborationer, röntgen, sjukbehandling, arkiv och förråd. Under centralen sorterar även nyssnämnda observationsavdelning med 29 sängar.

Hälsovårdsnämnden förbereder en förflyttning av dispensären till moderna lokaler med större utrymmen.

Tuberkulosbyråns verksamhet. (D:r Hj. Anderson.)

Årets nya lungtuberkulosmaterial har utgjorts av 190 män, 204 kvinnor och 7 barn, sammanlagt 401 personer. Tuberkulos i annat organ än lungorna har nyanträffats hos 54 män, 127 kvinnor och 250 barn, sammanlagt alltså 431.

I 3.609 tuberkulösa eller av tuberkulos hotade hem ha tuberkulossystemerna avlagt 8.995 besök. Någon form av understöd har lämnats åt 1.280

familjer. Byrån har utfärdat 1.028 remisser till sjukhus och vårdanstalter för tuberkulösa. Till barnhem och permanenta kolonier ha 241 barn sänts. Någon form av sommarvistelse på landet har bekostats eller förmedlats för 632 klena barn ur tuberkulösa familjer. Sammanlagt 152 tuberkulösa barn ha beretts lantvistelse inom för dem avsedda kolonier.

Å Sommarsanatoriet Sandarne ha vårdats 150 patienter i sammanlagt 10.289 dagar, eller i genomsnitt 68,6 dagar vardera. Sanatoriet hölls öppet under tiden 5/6—16/9.

Å byrån ha undersökts 6.137 personer vid 7.077 undersökningar. Sänkingsreaktion har utförts å 6.194 blodprov. Röntgenfotografering har gjorts 2.408 gånger. Av 1.701 tuberkulinprov ha 438 blivit positiva. Av å byrån undersökta 629 upphostningsprov visade 172 prov tbc-baciller.

Byrån har liksom förut erhållit en högt värderad hjälp från Sahlgrenska sjukhuset och Barnsjukhuset, där 829 undersökningar gjorts å 503 personer med tuberkulos i andra organ än lungorna.

Undersökningar av personalgrupper vid olika företag ha i viss utsträckning fortgått även under det gångna året. — Liksom förut har en extra (tredje) läkare varit anställd under en del av året.

Intrakutana Calmette-vaccinationer ha utförts till ett antal av 164. Den gren av tuberkulosprofylax, som dessa vaccinationer utgöra, upptogs av professor Wallgren 1927 och leddes av honom, i samarbete med tuberkulosbyrån, till februari 1934, då byrån helt övertog arbetet. Bland de 767 barn ur byråns klientel som under 10-årsperioden 1927—1936 vaccinerats, känner byrån icke till något enda fall av allvarlig tuberkulös sjukdom och endast ett par fall av lättare tuberkulösa åkommor. Om några få ur staden utflyttade vaccinerade barns vidare öden saknar dock byrån t. v. kännedom.

Under året ha åt 724 personer givits 17.020 ljusbud.

Om byråns översikt över sitt verksamhetsfält torde följande tabell ge en viss upplysning. Tabellen anger, per 100 dödsfall i tuberkulos, huru många av de avlidna, som varit för byrån *okända*:

Tidrymd	Lungtuberkulos			Annan tuberkulos			S u m m a		
	Alla	Därav		Alla	Därav		Alla	Därav	
		okända	okända som dött i hemmen		okända	okända som dött i hemmen		okända	okända som dött i hemmen
1926—29	82,2	23,5	8,6	17,8	8,7	2,1	100	32,2	10,7
1930—33	88,2	16,5	4,1	11,8	4,7	0,9	100	21,2	5,0
1934	89,4	17,3	5,3	10,6	3,9	0,4	100	21,2	5,7
1935	91,8	11,0	2,4	8,2	1,6	0,8	100	12,6	3,2
1936	86,7	14,1	2,9	13,3	3,7	0	100	17,8	2,9

En närmare analys av siffrorna för sista året visar följande:

Av de 34 fallen av okända dödsfall i lungtuberkulos år 1936 inträffade 4 på allmänna sjukhus för akuta sjukdomar, 8 på vårdhem för kroniska kroppssjukdomar, 10 på sinnessjukhus och 5 på annan ort samt 7 i

hemmen. Bland dessa sju fall utgjordes de tre av ensamstående äldre kvinnor, och av de återstående fyra voro tre ekonomiskt välställda.

Intet av de 9 okända dödsfallen i annan tuberkulos inträffade i hemmen. 7 dödsfall ägde rum å allmänt sjukhus för akuta sjukdomar. 1 fall på vårdhem för kroniska sjukdomar och 1 fall på anstalt å annan ort.

Byråns årliga nytillkomna lungtuberkulosmaterial sedan dess start, ävensom motsvarande absoluta och relativa dödstal i lungshot framgå av följande sammanställning.

År	Män	Kvinnor	Barn	Summa	Abs. dödstal	Per tiotusen
1911—15	126	194	53	376	370	20,9
1916—20	182	202	62	446	369	18,3
1921—25	158	222	83	463	312	13,9
1926—30	172	226	36	434	275	11,7
1931	203	251	23	477	310	12,7
1932	194	251	12	457	232	9,3
1933	175	238	19	432	250	9,9
1934	175	219	17	411	247	9,8
1935	186	194	14	394	231	9,0
1936	190	204	7	401	209	8,1

Dödssiffrans sänkning är som synes under 1936 än mer markerad än förut.

Vårdplatsernas antal har varit tillräckligt, och någon väntetid har ej behövt förekomma.

e) *Smittosamma könssjukdomar.*

Under året har följande antal personer, tillhörande Göteborgs stad och oavsett om de smittats där eller annorstädes, anmälts för venerisk sjukdom:

Syphilis congenita	2
» acquisita primaria	20
» » secundaria	31
Gonorrhæa	1,132
Ulcus molle	21
	1,206

Sedan 1919, då den s. k. lex veneris trädde i kraft, ha följande anmälningar av i staden boende könssjuka personer ingivits:

År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.	År	Antal fall	Fall pr 10,000 inv.
1919.....	3,230	161	1928.....	1,365	57
1920.....	2,250	111	1929.....	1,587	66
1921.....	1,794	87	1930.....	1,549	63
1922.....	1,362	60	1931.....	1,231	50
1923.....	1,378	60	1932.....	1,130	45
1924.....	1,155	50	1933.....	1,039	41
1925.....	1,196	52	1934.....	1,015	40
1926.....	1,502	65	1935.....	1,146	45
1927.....	1,367	59	1936.....	1,206	47

År 1936 medförde en relativ uppgång av 4 % vid jämförelse med året förut. Sedan lex veneris år 1919 trädde i kraft, har dock en relativ nedgång inträffat, motsvarande c:a 66 % och årets siffra betyder en relativ nedgång av 28,6 %, om jämförelse göres med relativa genomsnittssiffran för åren 1919—35.

Den veneriska smittan har, i procent räknat, förvärvats å följande orter:

	Göteborg	Annan svensk ort	Utlandet	Obekant plats	%
Syphilis.....	56,6	—	39,6	3,8	= 100 %
Gonorrhæa	79,1	7,9	13,0	—	= 100 %
Ulcus molle	14,3	—	85,7	—	= 100 %

De smittade ha representerat följande åldrar:

Ålder	1-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-40	41-60	över 60	%
%	0,3	0,1	9,3	30,9	25,9	23,2	9,7	0,6	= 100 %

Under åren 1932—36 ha resp. 135, 174, 233, 240 och 267 personer anmäls som smittokällor. Dessa fall, redovisade i %, ha handlagts sålunda:

	1932	1933	1934	1935	1936
Påtvingats behandling	55,6	78,2	74,3	72,9	71,9
Styrkt smittofrihet	11,1	9,8	9,0	10,8	10,5
Ej anträffats.....	21,5	8,0	6,4	10,0	8,6
Annan övervakn. läkare.....	11,9	4,0	10,3	6,3	9,0
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Anmälan om ohörsamhet mot behandlande läkare eller om avbrott i inledd behandling har under åren 1932—36 gjorts i resp. 102, 91, 53, 72 och 119 fall. Med de tredskande har förfarits sålunda:

	1932	1933	1934	1935	1936
Påtvingats behandling	67,7	59,3	60,4	52,8	75,6
Styrkt smittofrihet	5,9	1,1	—	4,2	4,2
Ej anträffats.....	11,7	19,8	18,9	31,9	6,7
Annan övervakn. läkare.....	16,7	19,8	20,7	11,1	13,5
	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tvänne polikliniker för kostnadsfri behandling av smittosamma könssjukdomar ha haft daglig mottagning för män och kvinnor.

Nedanstående översikt visar poliklinikernas verksamhet:

	Män		Kvinnor	
	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset
A) Fall av könssjukdom i smittosamt skede:	634	961	434	344
Därav nya 1936.....	477	731	219	222
Antal poliklinikbesök	11,221	9,410	8,699	4,120
Besök pr mottagning	37	31	29	14

	Män		Kvinnor	
	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset	Sociala huset	Holtermanska sjukhuset
B) <i>Fall av könssjukdom i ej smittosamt skede, hudsjukdom m. m.:</i>	487	1,304	234	1,032
Därav nya 1936.....	402	1,127	203	921
Antal poliklinikbesök	1,599	5,077	1,899	2,711
Besök pr mottagning	5	17	6	9

f) *Skyddskoppypningen.*

Under maj och juni hölls 3 offentliga vaccinationer. Vid dessa ympningsmöten vaccinerades 2.033 personer. På annat håll ha utförts 262 rapporterade ympningar.

Sammanlagt 544 revaccinationer ha anmälts till förste stadsläkaren.

g) *Bakteriologiska laboratoriet.*

Laboratoriet, som står på sjukhusdirektionens stat, har under året utfört följande bakteriologiska och serologiska undersökningar:

Wassermann-prov 18.582 st., difteriprov 1.860, agglutinationsprov (tyfoïd, paratyfoïd, Bang, Gärtner, dysenteri, tularemi) 1.616, komplementbindningsreaktion för Bangdiagnos 76, diverse undersökningar rör. tyfoïd, dysenteri, undulant, Weil och tetanus 3.860, malariaprov 1, blododling för sepsisdiagnos 310, diverse undersökningar å tbc-baciller (sputum, urin, var, punktat etc.) 1.835 marsvinsprov på tbc 689, sedimentundersökningar 2.349, bakteriologiska undersökningar av urin, var, punktat etc. 3.090, dito av födoämnen 23, autovaccinberedningar 378, BCG-vaccin för intrakutan bruk (antal ampuller) 555, dito för peroralt bruk 51, Weberprov 17, blodräknings- och hämoglobinprov 47, sänkningsreaktioner 30, Eijkmans jäsningsprov å vatten 2.367, bakterieräkningar i vatten 4.767, kongoagar-prov å vatten 227, Zondeks reaktioner 225, Ge-prov 160, pH-bestämningar av urin 101, kikhostundersökningar 8, sterilitetsprov 5, diverse reaktioner och prov 15. — Summa 43.244 undersökningar.

h) *Desinfektion. Auktionsgods.*

Av nedanstående anledningar har angivna antal desinfektioner utförts av nämndens personal:

Akuta smittor	591
Tuberkulos	356
Misstänkt pantlåne- och auktionsgods.....	53
Andra orsaker	7
	<hr/>
	1,007

Antal desinfekterade lokaler:

Rum.....	930
Kök	87
	<hr/>
	1,017

i) *Åtgärder mot ohyra.*

Under större delen av året har ohyrekampen fortgått ungefär som förut. Den 1 november trädde emellertid skärpta bestämmelser i kraft. Den obligatoriska skyddszonen har för fastighetsägaren medfört stora utrymningar, som ofta kostat mer än själva cyanbehandlingen. Följden har därför blivit, att man för avlusningen sökt tillgripa andra och mindre effektiva metoder.

Inom staden verksamma cyanrökare ha rapporterat följande antal cyanrökningar:

	1932	1933	1934	1935	1936
Boningsrum, kök	5,213	4,133	4,083	6,020	5,740
Hallar, badrum	1,564	839	796	1,179	1,576
Fabriker, magasin	14	10	14	31	14
Smärre fartygsutrymmen	1,322	1,536	1,451	1,690	1,977
Större fartygsutrymmen	138	120	208	98	74
Diverse utrymmen.....	52	69	70	17	98
	8,303	6,707	6,622	9,035	9,479

I av hälsovårdsnämnden godkända cyankammare ha utförts sammanlagt 282 rökningar, därav 93 stycken i stadens egen cyanrökningsanstalt. Härtill kommer ett ej så litet antal rökningar av bohag, som utförts inom provisoriska cyankammare, där alltså rökning måste anmälas från fall till fall.

Inom staden ha arbetat 21 av medicinalstyrelsen godkända cyanrökare. Vid sidan av dem har ett stort antal fria ohyreutrotare erbjudit allmänheten sina tjänster. En del av dessa arbeta med mer eller mindre värdelösa metoder.

Situationen på ohyremarknaden är för närvarande tämligen dyster. Cyanrökningsförfarandet brottas med stora svårigheter. Cyanrökarskrået kan ej upprätthålla en god arbetsstandard och den för samhället så viktiga och nödvändiga avlusningen glider allt mer över till en fri hantering, där man kan arbeta utan kontroll och utan ansvar. Skulle ej så lyckligt vara, att man snart kunde finna ett effektivt och ofarligt utrotningsmedel, måste cyanförfarandet organiseras om från grunden och på ett effektivt sätt ställas i samhällets tjänst.

Det förslag att organisera övervakning och avlusning, som hälsovårdsnämnden på sin tid uppgjorde, väntar ännu på godkännande av stadsfullmäktige.

j) *Åtgärder mot råttor.*

Till nedbringande av råttstammarna ombord å fartyg ha 74 större utrymmen, huvudsakligast lastrum, cyanrökts. Efter vederbörlig deratisation ha internationella rättfrihetscertifikat utfärdats för 18 fartyg.

Samtliga fartyg, som ankommit från hamnar, som för närvarande äro pestsmittade eller som tidigare haft pest och därför ansetts misstänkta, ha stått under vederbörlig kontroll. Någon misstänkt råttödlig het har

dock ej anträffats. De internationella bestämmelserna angående rättutrotning å fartyg i internationell fraktfart ha tydligt börjat ge resultat, till fromma för bemanning och laster. Någon avsevärd rättförekost kan numera påvisas huvudsakligen å fartyg, som föra spannmålslaster från de stora sädesproducerande länderna och främst då Sydamerika.

Hamnområdet har som hittills underkastats åtgärder till nedbringande av rättförekosten.

Inom den egentliga staden har rättkampen intensifierats. Råd och anvisningar rörande åtgärder ha lämnats för mer än 400 fastigheter. Kontrollbesök ha visat, att de förordade åtgärderna verkligen vidtagits, huvudsakligen bestående i rättsäkring av fastigheter och utläggning av rättgift. Man avser att utarbeta en noggrann plan för vidare åtgärder. Sedan staden försetts med sopkärl av renhållningsverkets modell, torde man böra rättsäkra de till livsmedelshandeln hörande lagerlokalerna.

9. Barnavårdsverksamheten.

Barnavårdsnämndens allmänna verksamhet framgår av nedanstående tablå:

År	Totala antalet barn	skydds- uppfostran	För dessa har verksamheten avsett			
			samhällsvård	åtgärder enl. 23 § i b. v. lagen	insp. av fosterbarn	barnavårds- mannaskap
1926	7,815	274	1,827	133	596	4,688
1930	8,535	322	2,072	102	895	5,144
1931	8,828	348	2,103	177	883	5,317
1932	8,955	375	2,176	204	801	5,399
1933	8,758	388	2,173	194	729	5,274
1934	8,422	398	2,172	170	707	4,975
1935	8,396	399	2,152	232	705	4,906
1936	8,498	357	2,220	232	704	4,985

Barnavårdsmaninstitutionen har visat följande utveckling:

	Antal barnavårdsmän		Antal barnavårdsmannaskap omhänderhavda av		Summa
	Avlönade	Oavlönade	Avlönade	Oavlönade	
			barnavårdsmän	barnavårdsmän	
1918	12	52	961	101	1,062
1920	21	61	2,319	125	2,444
1925	35	45	3,897	93	3,990
1930	39	28	4,561	78	4,639
1933	39	18	4,392	61	4,453
1934	29	20	4,295	85	4,380
1935	27	21	4,333	82	4,415
1936	26	22	4,321	76	4,397

Vården av fosterbarn har haft följande omfattning:

	Födelseår	fosterhem	Vårdade uti		S:a
			barnhem	annan anstalt	
Barn i äktenskap	1921—29	85	9	—	94
» » »	1930—35	66	15	1	82
» » »	1936	2	7	—	9
Barn utom äktenskap.....	1921—29	234	3	1	238
» » »	1930—35	186	20	—	206
» » »	1936	30	13	—	43

För sluten vård har man förfogat över följande vårdanstalter:

	Kommunala		Ej kommunala	
	antal	vårdplatser	antal	vårdplatser
Barnhem för stadigvarande vård	—	—	7	198
Upptagningshem	4	292	—	—
Skyddshem	—	—	—	—
Andra anstalter.....	—	—	17	398

Inom staden arbeta 11 barnavårdscentraler, av vilka barnavårdsnämnden driver 1 och föreningen Mjölkdroppen 10 stycken. Deras samlade verksamhet framgår av följande tabell:

	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Antal födda.....	3,330	3,101	3,002	2,992	3,115	*)3,347
Döda 0—1 år i % av födda.....	3,9	4,1	3,7	3,6	2,7	*)3,5
Övervakade barn ...	1,796	2,176	2,356	2,373	2,786	3,091
Underhållsdagar ...	266,958	303,102	355,006	422,736	443,593	476,878
Totalkostnader	28,318	32,893	32,836	32,727	35,852	37,951
Föräldraavgifter.....	6,722	8,381	9,591	11,153	12,408	14,475

III. Sjuklighet och sjukvård.

1. Sjukligheten i staden.

Då gängse sjukdomar ej äro underkastade anmälningsplikt, kan den samlade sjukligheten i staden ej statistiskt belysas. Någon ledning har man dock dels av distriktsläkarnas veckorapporter, dels av de obligatoriskt anmälda smittosjukdomarna.

*) Preliminära siffror.

År	Distr. läk:a anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.	År	Distr. läk:a anmält pr 1,000 inv.	Smittor pr 1,000 inv.
1925	64	3,1	1931	57	2,6
1926	44	2,6	1932	54	3,2
1927	62	2,7	1933	55	4,0
1928	51	2,8	1934	48	3,4
1929	52	2,1	1935	62	1,3
1930	55	2,5	1936	56	1,8

Dessa siffror visa att distriktsläkarna relativt taget anmält ungefär samma antal sjukdomsfall som under tioårsperioden 1926—35. Å andra sidan understiga 1936 års obligatoriskt anmälda smittofall med c:a 1/3 genomsnittssiffran för nyssnämnda tioårsperiod.

De obligatoriskt anmälda smittorna återfinnas i tab. 11.

Av *skarlakansfeber* anmäldes 328 fall eller 1,3 fall pr 1.000 invånare mot 0,8 fall året förut. Årets relativa siffra har alltså stigit med c:a 62 %, men i förhållande till perioden 1926—35 motsvarar årets siffra en minskning av c:a 30 %. Endemien har visat sig mycket godartad.

Av *difteri* anmäldes 84 fall eller 0,3 fall pr 1.000 invånare mot 0,4 året förut. Årets siffra utgör endast c:a 1/4 av relativa genomsnittet för perioden 1926—35 och den representerar den lägsta absoluta och relativa difterimorbidityten, som förekommit i Göteborg åtminstone sedan sekel-siftet.

Av *barnförlamning* inträffade 44 fall mot 1 fall året förut. År 1934 visade 223 fall, d. v. s. den största epidemien, som veterligt förekommit i staden.

Av *tyfoid* och *paratyfoid* anmäldes 11 fall mot 10 året förut. Göteborg har en gång, år 1934, varit så lågt nere som 7 fall.

Av *dysenteri*, *undulantfeber*, *epidemisk meningit* och *sömn sjuka* förekommo resp. 6, 3, 2 och 1 fall. De äro att uppfatta som rena stänkfäll.

För nedanstående smittor äger man uppgifter endast i distriktsläkar-nas årsrapporter: mässling 117 mot 1.327 året förut, påssjuka 550 (28), kikhosta 79 (43), vattenkoppor 58 (89), influensa 3.378 (1.693).

2. Den allmänna sjukvården i staden.

Sjukvården inom stadens 13 sjukvårdsdistrikt har under året skötts av 11 distriktsläkare och 1 extra läkare.

Distriktsläkarna ha anmält 14.474 sjukdomsfall. I övrigt hänvisas dels till tab. 14, dels till sammanställningen å sid. 29—30.

För *läkarbesök natttid* vid hastigt påkommet sjukdomsfall har hälso-vårdsnämnden utbetalat:

År	Antal besök	Kronor
1931	173	3,655: 95
1932	254	5,244: 35
1933	292	5,799: —
1934	259	5,267: —
1935	226	4,000: 30
1936	193	3,439: 90

Läkemedel åt fattiga sjuka ha under senare år dragit följande kostnader:

År	Kronor	Kr. pr stadens inv.
1931	57,985: 59	0: 24
1932	67,489: —	0: 27
1933	87,339: —	0: 35
1934	87,714: 96	0: 35
1935	90,743: 54	0: 36
1936	89,576: 03	0: 35

Över antalet *läkare* (underläkare, amanuenser och assistentläkare ej inräknade) och *tandläkare* i aktivt arbete ävensom antalet *apotek* och där anställd *personal* lämnas följande sammanställning:

År	Totala siffror			Antal invånare för varje			
	Läkare	Tandläk.	Å apotek anställda	Läkare	Tandläk.	Apotek	Å apotek anställd
1925	116	56	82	1,991	4,125	16,500	2,817
1930	138	102	67	1,780	2,408	17,543	3,666
1931	143	112	80	1,734	2,213	17,708	3,099
1932	147	125	81	1,689	1,986	17,738	3,066
1933	150	131	87	1,676	1,919	15,714	2,889
1934	153	137	86	1,651	1,843	15,788	2,937
1935	153	142	85	1,670	1,799	15,968	3,006
1936	160	162	89	1,618	1,598	16,181	2,909

Stadens 9 *kommunalsköterskor* (1 plats vakant) ha, med eventuell tillfällig hjälp, utfört sjukvård sålunda:

	1932	1933	1934	1935	1936
Summa patienter.....	894	885	865	914	882
Av dem betalande	535	457	480	520	519
Dag-sjukbesök	25,730	23,635	21,078	23,002	23,386
Natt-sjukbesök	119	110	161	134	80
S. k. förlängda besök	138	76	74	144	149

3. Sjukhus och polikliniker.

I fråga om sjukhusens och poliklinikernas verksamhet hänvisas till sjukhusdirektionens årsberättelse över sjukvården i staden.

4. Barnaföderskors vård.

Barnbördshusets verksamhet framgår av nedanstående tabell:

	1932	1933	1934	1935	1936
Förlösta patienter	2,959	2,291	3,003	3,165	3,402
Därav gifta och änkor	2,406	2,319	2,487	2,652	2,875
„ ogifta	553	572	516	513	527
Andra patienter	218	234	248	262	298

Beträffande övrig verksamhet hänvisas till berättelsen över stadens sjukhus.

De *privata förlossningshemmens* verksamhet redovisas i sammandraget över barnmorskornas dagböcker.

Jämlikt föreskrift i § 7 av gällande reglemente för barnmorskor ha 54 i staden *praktiserande barnmorskor* inkommit med utdrag ur sina dagböcker. Uteslutas förlossningar, utförda å offentliga och enskilda förlossningshem, visar det sig, att

19 barnmorskor ej haft någon förlossning	
21 „ vardera haft 1—10 förlossningar	
6 „ „ „ 11—20 „	
3 „ „ „ 21—30 „	

Ett sammandrag av barnmorskornas dagböcker visar följande:

År	Barnaföderskor						Barnsängskvinnan var 3 veckor efter förlossningen		Barnaföderskor förlösta och vårdade i		Födda barn													
	Antal barnmorskor, från vilka uppgifter inkommit	Antal	Giffta	Ogiffta	Änkor och fränskilda	Förlösta	Omöföderskor	Frisk	Sängliggande sjuk	Död	Missfall	Antal	Gossar	Flickor	Levande födda				Dödfödda					
															Fullgångna		Ofullgångna		Fullgångna		Ofullgångna			
															Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor	Gossar	Flickor		
1930	68	1,478	1,294	172	12	545	933	1,460	14	4	50	862	301	1,199	579	620	540	573	19	31	13	8	7	8
1931	69	1,495	1,319	160	16	575	920	1,473	19	3	47	919	280	1,231	607	624	579	574	14	41	8	6	6	3
1932	62	1,350	1,171	164	15	532	818	1,332	12	6	41	814	289	1,072	533	539	500	504	16	21	10	7	7	7
1933	61	1,338	1,176	156	6	536	802	1,326	10	2	15	938	324	1,023	487	536	459	501	16	24	7	4	5	7
1934	58	1,290	1,114	169	7	550	740	1,281	9	—	7	963	322	977	527	450	504	415	14	28	4	2	5	5
1935	54	1,282	1,126	146	10	560	722	1,273	7	2	10	1,019	282	1,007	512	495	475	455	20	32	10	4	7	4
1936	54	1,375	1,211	159	5	629	746	1,365	10	—	6	1,144	285	1,106	544	562	510	507	24	45	6	8	4	2

Till 3 barnmorskor har hälsovårdsnämnden utbetalat kr. 90:— som full ersättning för förlossningar, utförda i medellösa hem, samt till 23 barnmorskor kr. 4,060:—, utgörande bidrag till ersättning för enligt fastställd taxa utförda förlossningar.

5. Apoteken.

Av stadens 16 apotek ha 13 i vanlig ordning visiterats av förste stadsläkaren. Övriga 3 ha varit föremål för inspektion från medicinalstyrelsens sida. Samtliga apotek ha kunnat erhålla goda vitsord.

6. Rättsmedicin m. m. (t. f. andre stadsläkaren C. Fällström.)

I) Utlåtanden angående dödsorsak.

a) Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Göteborgs och Bohus län har förordnat om rättsmedicinsk obduktion i följande 3 fall:

1. foster, funnet i Göta älv, 45 cm. långt, icke fullt moget men nått den utveckling, att det med liv framfött kunnat vid liv förbliva. Obduktionen visade att fostret dött drunkningsdöd.

2. 38 års man, funnen död å ett vindskontor, sannolika dödsorsaken hjärtförlamning i förening med verkan av intagen sprit och bromhaltigt läkemedel.

3. 44-årig man, som själv berövat sig livet, skottsår i huvudet.

b) Poliskammaren i Göteborg har begärt utlåtande angående dödsorsak i 58 fall, där dödsbevis i vanlig ordning ej kunnat erhållas. Efter verkställd besiktning och obduktion (s. k. dödsbevisobduktion) ha följande dödsorsaker fastställts:

I. <i>Mors naturalis.</i>		II. <i>Mors violenta, non naturalis.</i>	
Vitia primæ conformationis ..	1	a) Casus mortiferi.	
Influenza cum ægrotatione pulmonis ..	1	Submersio	7
Septichæmia	1	Laceratio capitis	1
Tuberculosis pulmonis	1	Fractura cranii	1
Hæmorrhagia meningum	1	Suffocatio	3
Endocarditis chronica	1	Combustio	1
Myocarditis chronica	9	Intoxicatio acuta.....	1
Arteriosclerosis	6	b) Suicidium.	
Pneumonia acuta lobaris	3	Submersio	2
Atrofia infantum	1	Strangulatio	15
Cystopyelonephritis	1	Vulnus incisum	1

Av de inom grupp b) I obducerade voro 3 fall barn under 1 års ålder.

II) Yttranden angående sinnesbeskaffenhet.

a) Till hälsovårdsnämnden:

1. kvinna, lidande av förföljelseidéer, dock ej i behov av vård å sinnessjukhus.

2. man, åren 1912—1927 vårdad å sinnessjukhus, vårdbehov ej föreliggande.

3. moder, vars 12-åriga barn var i fara att bliva vanartat, förklarades olämplig att handhava barnets vård.

4. moder, ej sinnessjuk, dottern tillstyrkes villkorlig utskrivning från skyddsuffostran för att komma till hemmet.

5. moder, olämplig att handhava vården av sina döttrar, varför tillstyrktes att barnen skulle omhändertagas.

6. kvinna, paranoid psykopat, ej i behov av vård å sinnessjukhus.

b. Till polismyndigheten:

1. man, tidigare vårdad å sinnessjukhus, vårdbehov ej föreliggande, på grund av spritmissbruk behandlad enligt par. 25 alkoholistlagen.

2. man, försöksutskrivnen från sinnessjukhus, på grund av ånyo utbruten sinnessjukdom förelåg trängande vårdbehov.

3. man, imbecill, vårdbehov ej föreliggande.

III) *Yttranden till polismyndigheten efter kroppsundersökning.*

a) Sexuälförbrytelser med minderåriga flickor 2 fall.

b) Smärre sårskador, hälsotillstånd för bedömande av arbetsförmågan, tillsammans 20 fall.

IV) *Sjukvårdande verksamhet.*

Det åligger andre stadsläkaren att handhava sjukvården vid stadens ålderdomshem, där plats finnes för omkring 150 pensionärer. Vid redovisningsårets slut voro där intagna 121 personer. Å hemmets sjukavdelning vårdades den 31/12 24 st. kroniskt sjuka patienter, de flesta ständigt sängliggande, med nedan angivna sjukdomar:

Marasmus senilis	1	Hypertonia	1
Cataracta senilis	1	Trombosis cerebri	1
Myocarditis chronica	4	Myoma uteri	1
Arteriosclerosis	8	Arthritis deformans	1
Cholecystitis chronica	1	Eczema chronicum	1
Varicer, trombosis antecurur.	1	Polyarthritis chronica	1
Astma cardiale	1	Myxödema	1

IV. Befolknings- och dödlighetsstatistik.

1. Folkmängd, nativitet, mortalitet.

Den kyrkoskrivna befolkningen utgjorde den 1 januari 258,345 och den 31 december 262,676 personer.

Befolkningens tillväxt framgår av följande siffror:

År	Folkmängd vid årets slut	Därav mankön	Därav kvinnkön	Folkmängd i % av rikets städer
1850	26,084	12,570	13,514	7,4
1860	37,043	17,421	19,622	8,5
1870	56,288	25,669	30,619	10,4
1880	76,401	34,987	41,414	11,1
1890	104,657	48,210	56,447	11,6
1900	130,619	60,128	70,491	11,8
1910	167,809	77,806	90,003	12,3
1920	202,328	96,169	106,159	11,6
1930	243,414	114,544	128,870	12,2
1931	247,911	116,494	131,417	12,2
1932	251,110	117,974	133,136	12,2
1933	252,721	118,867	133,854	12,2
1934	255,386	120,167	135,219	12,1
1935	258,345	121,739	136,606	12,1
1936	262,676	123,908	138,768	12,0

Antalet *levande födda* utgjorde 3.347 (12,9 på 1.000 inv.) mot 3.147 (12,3 på 1.000 inv.) år 1935.

Dödsfallens antal bland här kyrkoskrivna utgjorde 2.591 (10,0 på 1.000 inv.). Nativitetsöverskottet var sålunda 756 mot 493 år 1935.

Födelse- och dödssiffrornas förskjutningar under sistförflutna tioårsperiod framgå av följande sammanställning:

År	Absoluta antalet levande födda	Födda på 1,000 invånare			Antal döda i Göteborg	Nativitetsöverskott
		i Göteborg	i landets städer	i landet i dess helhet		
1925	3,700	16,1	14,9	17,6	2,473	1,227
1926	3,544	15,3	14,1	16,8	2,263	1,281
1927	3,116	13,4	13,2	16,1	2,463	653
1928	3,184	13,6	13,1	16,1	2,346	838
1929	3,196	13,4	12,4	15,2	2,546	650
1930	3,160	13,0	12,6	15,4	2,603	557
1931	3,330	13,6	12,4	14,8	2,697	633
1932	3,101	12,4	12,4	14,5	2,556	545
1933	3,002	11,9	11,5	13,7	2,476	526
1934	2,992	11,8	11,5	13,7	2,485	507
1935	3,147	12,3	11,8	13,8	2,654	493
1936	3,347	12,9	12,7	14,2	2,591	756

I övrigt hänvisas till tab. 6 och 7, vilka äro sammanställda efter resp. pastorsämbetens uppgifter och utvisa födda för varje månad och församling, samt tab. 8, som, likaledes efter prästerskapets uppgifter, anger befolkningens rörlighet inom församlingarna.

Den av *hälsovårdsnämnden förda dödsstatistiken* tar emellertid hänsyn till den ur sanitär synpunkt aktuella bostaden, ej till kyrkoskrivningsorten. Uti dödssiffran inräknas därför dels här kyrkoskrivna och avlidna personer, dels här kyrkoskrivna, som under tillfällig vistelse utom staden

dött i kronisk sjukdom, dels slutligen främlingar, som dött i akut sjukdom under sin vistelse i staden, dock utan att ha hitkommit för vård.

Enligt denna beräkning framkommer dödssiffran 2.502 (9,7 pr 1.000 inv.). Det är denna siffra, som återfinnes i tab. 15. Räknar man åter endast här i staden mantalsskrivna och avlidna personer, får man dödssiffran 2.393. Om sistnämnda siffra ställes i relation till den 1936 i staden mantalsskrivna befolkningen, kommer man till dödstalet 9,3 pr 1.000 inv. Se i övrigt tab. 9.

2. Dödsorsakerna.

Med utgångspunkt från i Göteborg kyrkoskrivna personer, som dött inom eller, i kronisk sjukdom, utom staden samt främlingar, döda härstädes i akut sjukdom, återfinnas i tab. 15 de dödsorsaker, som under året ifrågakommit. I tab. 16 är samma dödsmaterial samlat i huvudgrupper och fördelat på månader och kvartal.

Dödsfallen inom de stora huvudgrupperna visa följande absoluta och relativa tal:

Sjukdomsgrupper	Absoluta dödstal	I % av samtliga	Pr 10,000 inv. 1936	Pr 10,000 1926—35
Cirkulationsrubbingar	659	26,4	25,5	24,2
Akuta och kroniska infektioner	368	14,7	14,2	18,6
Svulster	417	16,7	16,1	14,0
Nervsystemets sjukdomar	205	8,2	7,9	7,0
Gastrointestinala sjukdomar ...	123	4,9	4,8	5,0
Urinorganens sjukdomar.....	108	4,4	4,2	4,4
Våldsam död	124	4,9	4,8	3,4
Övriga dödsorsaker	498	19,8	19,2	21,0
	2,502	100,0		

I *lung- och larynxtuberkulos* avled 209 personer eller 8,1 pr 10.000 inv. mot 231 året förut (9,0 pr 10.000). Det relativa medeltalet för tioårsperioden 1926—35 var precis 1/3 högre.

I *annan tuberkulos* avled 37 personer, eller 1,4 pr 10.000 mot 0,9 året förut. Det relativa medeltalet för 1926—35 var 44 % högre.

I *difteri* avled 3 personer, d. v. s. 3,5 % letalitet. I *skarlakansfeber*, *epidemisk hjärnfeber*, *sömnssjuka*, *tyfoid* och *dysenteri* förekom intet enda dödsfall.

TABELLER

TILL

**HÄLSOVÅRDSNÄMNDENS
ÅRSBERÄTTELSE**

1936

TABELLEN

STATISTISKE DATA

1910-1911

1912

TABELLEN

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

Tab. 1. Renhållningsanordningar o. d. i Göteborg pr 31 dec. 1936.

Stadsdel	Antal fastigheter och egendommar				Antal stall	Antal ladugårdar	Antal svinhus
	där stadens renhållningsverk hämtat (helt eller delvis)	där enskild hämtat (helt eller delvis)	med vattenklosetter (helt eller delvis)	med latrinuppsamling i spånner (helt eller delvis)			
Nordstaden	231	90	183	62	—	—	—
Inom Vallgraven	401	99	326	90	1	—	—
Pustervik, Masthugget o. Kommendantsängen	330	10	267	83	1	—	—
Haga	266	1	103	168	1	—	—
Annedal o. Ånggården	461	12	260	176	3	1	3
Landala	305	8	168	132	2	—	—
Vasastaden, Lorensberg o. Johanneberg	583	19	565	34	1	—	—
Heden	190	11	149	48	3	—	—
Stampen o. Gullbergsvass ...	209	146	124	132	12	—	—
Olskroken, Bagaregården, Kålltorp, Gamlestaden o. Kviberg	1193	121	1016	261	25	20	13
Stigberget, Olivedal o. Slotts- skogen	546	20	263	310	3	—	—
Majorna	1440	44	932	522	19	4	—
Nya Varvet	—	40	12	31	1	1	—
Lundby	752	1248	533	1398	78	80	63
Örgryte	2109	267	1378	946	48	27	15
Utbynäs m. m.	—	197	82	114	8	18	7
Summa	9016	2333	6361	4507	206	151	101

Tab. 2. Av matvarukontrollen anhållna och oskadliggjorda födoämnen under år 1936.

V a r u s l a g	Vikt i kg.	Antal kassationer						Kassationer på grund av	
		å torget eller i fisk- hall	i upp- lagsma- gasin	i char- kuteri- verkstad	i han- dele- skal	i han- dele- skal	för- skäm- ning	mögel, förore- ning o. d.	
Färskt kött och organ av storboskap	22,2	—	—	1	4	5	4	—	1
D:o av kalv	7,1	—	—	—	2	2	1	—	1
D:o av får	4,4	1	—	—	2	3	2	—	1
D:o av svin	22	—	—	1	2	3	2	—	1
D:o av fågel	42,5	2	—	—	1	5	3	—	2
Salt eller rökt kött	279	—	2	6	3	11	11	—	—
Korv eller andra av kött beredda varor	58,7	—	2	1	5	8	7	1	—
Färsk fisk	1554	10	1	—	1	12	11	—	2
Skaldjur	552	9	—	—	—	9	7	—	—
Mjölke	188	—	4	—	—	4	—	—	4
Summa	2729,9	2	22	9	9	62	48	1	13

Tab. 3. Besiktningar av från utrikes ort införda köttvaror och djurfett under år 1936.

Varans ursprungsland	Undersökta varor och varornas vikt										Godkända och stämplade kg.	Re- expor- terade kg.	Be- slag- tagna kg.	
	fräskt kött av får	salt och rökt kött och organ av nötkreatur, får, svin, häst	saltade tarmar	korv	kött och organ av fågel	köttkon- server, köttextrakt, köttpastejer och kött- soppor	smält djurfett	s:a						
	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.				kg.
Argentina	—	48,584	33,904	—	—	142,690	—	46,778	271,956	271,756	200	—		
Australien	—	—	500	—	—	—	—	—	500	500	—	—		
Belgien	—	—	246	—	453,7	—	—	—	699,7	559,7	140	—		
Brasilien	—	—	5,725	—	—	—	—	—	5,725	5,725	—	—		
Canada	—	—	190,950	—	—	—	—	—	190,950	190,950	—	—		
Danmark	—	4,285	52,183,4	129	768,3	866,6	—	406,878	465,110,3	464,300,3	810	—		
England	—	464	101,734,1	—	6,850	706	—	—	109,754,1	109,304,1	450	—		
Finland	—	—	450	—	8,818	—	—	—	9,268	9,232	—	36		
Frankrike	—	—	85,207,5	—	—	1,454,205	—	—	86,661,705	86,661,705	—	—		
Holland	26,356	570	68,848	—	710	—	—	—	68,848	68,581	267	—		
Island	—	—	6,849	35	—	—	—	—	34,485	34,485	—	—		
Italien	—	—	—	—	—	—	—	—	35	35	—	—		
Kina	—	—	2,150	—	—	—	—	—	2,150	2,150	—	—		
Norge	—	—	49,599,5	10,3	—	—	—	1,724,068	1,773,677,8	1,754,964,8	18,713	—		
Polen	—	—	—	—	7	—	—	—	7	7	—	—		
Ryssland	—	—	—	—	6,462	—	—	—	6,462	6,462	—	—		
Tjeckoslovakien ..	—	—	—	—	22	—	—	—	28,6	28,6	—	—		
Tyskland	—	35	9,231	—	40	—	—	—	9,306	9,306	—	—		
Ungern	—	—	320	57,1	1,355,2	194,4	—	—	1,926,7	1,926,7	—	—		
Uruguay	—	—	8,200	—	35	38,460	—	8,890	55,585	55,585	—	—		
U. S. A.	—	62,316	546,527	—	—	604	—	258,636	868,083	868,083	—	—		
Österrike	—	—	301	—	—	—	—	—	301	301	—	—		
Summa	26,356	116,254	1,162,932	231,4	25,521,2	184,975,205	2,445,250	3,961,519,805	3,940,903,805	20,580	36	—		

Tab. 4. Försäljnings-, tillverknings- och

Stadsdelar	Bagerier			Sockerbagerier			Bröd-butiker			Char-kuteri-verk-städer			Kött-butiker			Mjölklokaler											
																butiker				övriga							
	antal		därav i samband med		specierafärd	ostfärd	huvudsakligen brödfärd	mejerier	lagerlokaler	lappnings-lokaler																	
	ovan jord	i källare	s:a	ovan jord							i källare	s:a	ovan jord	i källare	s:a												
1. Nordstaden	2	1	3	1	—	1	7	—	7	1	—	1	5	—	5	13	—	13	—	1	2	—	—	—	1	—	1
2. Inom Vallgraven	11	2	13	7	—	7	42	—	42	2	1	3	97	2	99	21	3	24	—	1	1	—	—	—	1	—	—
3. Pustervik, Masthugget o. Kommandantsängen.....	17	1	18	2	—	2	26	2	28	11	1	12	24	2	26	34	6	40	2	1	3	—	—	—	—	—	—
4. Haga	6	—	6	—	—	—	27	—	27	3	—	3	23	—	23	32	—	32	1	—	1	—	—	—	—	—	—
5. Annedal o. Änggården	6	—	6	—	—	—	12	2	14	3	1	4	9	—	9	20	1	21	2	—	—	—	—	—	—	—	—
6. Landala	4	—	4	—	—	—	12	—	12	1	—	1	7	—	7	24	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7. Vasastaden, Lorensberg o. Johanneberg.....	10	7	17	2	3	5	25	11	36	4	—	4	24	1	25	58	11	69	2	—	—	—	—	—	1	—	—
8. Heden	6	2	8	1	—	1	8	2	10	1	1	2	4	1	5	14	4	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Stampen.....	5	—	5	—	—	—	11	—	11	1	—	1	6	—	6	13	1	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10. Gullbergsvass	2	—	2	—	—	—	2	—	2	—	—	—	3	—	3	6	—	6	—	—	—	—	—	—	—	2	—
11. Olskroken, Gamlestaden o. Utbynäs.....	19	—	19	—	—	—	52	—	52	12	1	13	42	1	43	88	2	90	—	—	—	—	—	—	—	—	1
12. Stigberget, Olivedal o. Slottsskogen	20	2	22	3	1	4	58	3	61	8	3	11	36	2	38	87	6	93	1	—	—	—	—	—	—	—	—
13. Majorna o. Nya Varvet	26	3	29	4	—	4	89	1	90	16	—	16	53	—	53	139	3	142	2	1	1	—	—	—	1	—	—
14. Lundby	11	—	11	—	—	—	35	1	36	7	—	7	31	2	33	57	4	61	18	—	—	—	—	—	—	—	—
15. Lunden	9	—	9	—	—	—	16	—	16	3	—	3	11	—	11	29	1	30	2	—	—	—	—	—	—	—	1
16. Gärda o. Böö	10	—	10	1	—	1	27	1	28	6	1	7	25	1	26	43	1	44	3	—	—	—	—	—	—	—	—
17. Krokslätt	1	1	2	—	—	—	7	1	8	1	—	1	14	—	14	16	—	16	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	165	19	184	21	4	25	454	26	480	80	9	89	414	12	426	694	44	738	35	4	8	—	—	—	5	3	
Därav i saluhallarna.....							9	—	9				113	—	113	2	—	2									

¹⁾ Därav 3 hästköttbutiker. ²⁾ Därav 246 kaffebröds- och konfektyrbutiker. ³⁾ Därav 9 tillverkningslokaler för glace.

Tab. 5. Sammandrag av resultaten från under år

Provtagningsställe	Antal butikker under året	Antal undersökta mjölkprov	Mjölkens medelfetthalt	ANTAL PROV AV														
				fetthalt under 3 %									surhets-					
				s:a	av 100 undersökta	högst 2 %	2,1 %	2,2 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	2,8—2,9 %	högst 7,5	minst 7,6		
																s:a	på 100	minst 8
1. Butiker.																		
Arla Mejeri A.-B.	367	1190	3,29	69	5,80	—	2	—	—	3	10	9	9	34	1187	3	0,25	1
A.-B. Mjölkförsäljn. Direkt ...	90	296	3,27	12	4,05	—	—	1	—	—	3	1	—	7	296	—	—	—
Konsumtionsfören. Göteborg...	55	168	3,40	4	2,32	—	—	—	—	1	—	1	1	1	167	1	0,60	—
Olof Asklungs Ångbag. A.-B...	20	59	3,21	4	6,78	—	—	—	1	1	—	—	—	2	59	—	—	—
Gerda Svanley	6	11	3,35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—
G. Öhrbergs Efr. L. Helgegren	5	19	2,93	9	47,37	—	—	—	—	1	—	1	4	3	19	—	—	—
Kaleb Petterson	5	17	3,34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—
Kungsbackaortens Mejeriför....	5	16	3,28	2	12,50	—	—	—	—	—	—	—	—	2	16	—	—	—
Ernst Peterson.....	4	13	3,47	2	15,38	—	—	—	—	—	1	—	1	—	13	—	—	—
Övriga butiksinnehavare	181	550	3,23	70	12,73	2	—	1	2	2	4	6	11	42	550	—	—	—
Summa	738	2339	3,29	172	7,35	2	2	4	3	8	18	18	26	91	2335	4	0,17	1
2. Mejerier, produktionsstäl- len o. fordon.																		
<i>Leverantörer till:</i>																		
Arla Mejeri A.-B.	—	5130	3,29	604	11,77	5	2	9	11	20	30	70	95	362	5074	56	1,09	26
A.-B. Mjölkförsäljn. Direkt ...	—	1959	3,31	103	5,26	—	—	—	—	4	1	10	18	70	1947	12	0,61	7
A.-B. Fören. Mjölktressenter	—	651	3,55	30	4,92	—	—	—	3	1	1	1	9	15	646	5	0,77	3
Summa	—	7740	3,38	737	9,52	5	2	9	14	25	32	81	122	447	7667	73	0,94	36
3. Sjukhusen.																		
Mjölkleveranser	—	1289	3,27	60	4,65	2	5	1	—	1	4	3	4	40	1279	10	0,76	7
Samtliga ovanstående prov	—	11368	3,31	969	8,43	9	9	14	17	34	54	102	152	578	11281	87	0,77	44
Kontrollmjölk	—	98	3,41	6	6,12	—	—	—	—	—	—	1	1	4	98	—	—	—

Tab. 6. Födelsor i Göteborg år 1936, med fördelning på månader.

Månader	Levande födda				S:a	Dödfödda				S:a födda	darav utom äkten- skap	
	inom		utom			inom		utom				
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Januari	127	131	19	16	293	2	4	2	—	8	301	37
Februari	110	107	15	15	247	3	4	—	—	7	254	30
Mars	151	114	26	25	316	4	1	—	—	5	321	51
April	134	130	25	18	307	4	2	—	—	6	313	43
Maj	133	128	24	21	306	5	3	—	2	10	316	47
Juni	134	134	15	21	304	4	4	2	—	10	314	38
Juli	126	102	20	18	266	9	2	—	1	12	278	39
Augusti	128	124	11	21	284	4	3	—	—	7	291	32
September	121	133	12	11	277	2	—	—	1	3	280	24
Oktober	110	97	20	9	236	2	4	—	—	6	242	29
November	107	100	18	13	238	1	2	—	—	3	241	31
December	126	111	18	18	273	2	1	1	—	4	277	37
Summa	1,507	1,411	223	206	3,347	42	30	5	4	81	3,428	438

Tab. 7. Födelsor i Göteborg år 1936, med fördelning på församlingar.

Församlingar	Levande födda				S:a	Dödfödda				S:a födda	darav utom äkten- skap	
	inom		utom			inom		utom				
	äktenskap					äktenskap						
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.			
Domkyrko	41	36	7	19	103	—	—	3	—	3	106	29
Vasa	41	54	7	8	110	—	—	1	1	2	112	17
Johanneberg	120	130	16	14	280	3	3	—	—	6	286	30
Christine	53	44	20	16	133	2	1	—	—	3	136	36
Haga	39	38	10	6	93	—	—	—	—	—	93	16
Annedal	60	50	9	7	126	—	1	—	2	3	129	18
Masthugget	67	63	25	20	175	2	1	—	—	3	178	45
Oskar Fredrik	135	132	23	21	311	8	6	—	—	14	325	44
Karl Johan	348	310	34	35	727	6	8	—	1	15	742	70
Gamlestaden	204	197	28	20	449	9	2	—	—	11	460	48
Lundby	146	171	22	16	355	6	3	1	—	10	365	39
Örgryte	246	183	22	24	475	6	5	—	—	11	486	46
Tyska	7	3	—	—	10	—	—	—	—	—	10	—
Summa	1,507	1,411	223	206	3,347	42	30	5	4	81	3,428	438

Tab. 8. Befolkningens rörlighet inom Göteborgs stads församlingar år 1936.

Församlingar	Folkmängd 31/12 1935	Ingångna äktenskap	Lev. födda		Döda	Överskott av		Folkmängd 31/12 1936
			alla	därav utom äkten- skap		levande födda + döda -	inflyttade + utflyttade -	
Domkyrko	11,302	150	103	26	137	- 34	- 176	11,092
Vasa	16,266	185	110	15	169	- 59	+ 265	16,472
Johanneberg	19,936	214	280	30	275	+ 5	+ 647	20,588
Christine	10,298	125	133	36	129	+ 4	+ 55	10,357
Haga	10,336	137	93	16	158	- 65	- 193	10,078
Annedal	15,647	203	126	16	200	- 74	+ 181	15,754
Masthugget.....	11,434	156	175	45	131	+ 44	- 106	11,372
Oskar Fredrik	25,423	302	311	44	228	+ 83	- 603	24,903
Karl Johan	45,987	427	727	69	393	+ 334	+ 669	46,990
Gamlestaden	34,561	330	449	48	245	+ 204	- 318	34,447
Lundby	24,170	222	355	38	219	+ 136	+ 455	24,761
Örgryte	32,211	350	475	46	303	+ 172	+ 2,695	35,078
Tyska	773	7	10	—	4	+ 6	- 7	772
Summa	258,344	2,808	3,347	429	2,591	+ 756	+ 3,564	262,664

Tab. 9. Dödligheten i Göteborg år 1936 inom den mantalsskrivna befolkningen, uppdelad i församlingar.

Församlingar m. m.	Antal invånare (vid mtskr. för 1936)	Antal döda	Döda pro mille
Gamlestaden	34,433	224	6,5
Lundby	24,114	190	7,9
Karl Johan	45,492	364	8,0
Johanneberg.....	18,361	147	8,0
Oskar Fredrik	25,361	207	8,2
Örgryte.....	32,152	274	8,5
Vasa	16,257	145	8,9
Annedal	15,402	160	10,4
Masthugget	11,404	123	10,8
Domkyrko	11,319	124	10,9
Christine och Tyska*)	10,170	120	11,8
Haga	10,169	143	14,1
Arbets-, försörjningsinrättningar o. d.....	1,597	172	107,7
Summa	256,231	2,393	9,3

*) Invånarna i Tyska församlingen äro fördelade på de församlingar, inom vilka de mantalsskrivits.

Tab. 10. Dödsfall och dödstal i Göteborg månadsvis åren 1932—1936.

	1932	1933	1934	1935	1936
Dödsfall (här kyrkoskrivna, som dött inom eller i kronisk sjukdom, utom staden samt främingar, döda i staden i akut sjukdom)	2,457	2,867	2,397	2,555	2,502
Dödstal (uträknade för inom staden döda pr 1,000 kyrkoskrivna personer)	9,6	9,1	9,0	9,6	9,2
Medeldödstal 1932—1936	9,3	9,7	10,1	10,5	10,2
Januari	222	165	228	222	229
Februari	217	240	171	258	204
Mars	239	276	215	205	213
April	226	171	205	243	274
Maj	216	213	240	235	201
Juni	231	191	161	215	193
Juli	170	160	153	224	230
Augusti	199	193	201	162	167
September	162	142	178	165	203
Oktober	180	174	232	236	161
November	205	234	196	172	172
December	190	208	217	218	255
Absoluta o. relativa tal	2,457	2,867	2,397	2,555	2,502
	9,6	9,1	9,0	9,6	9,2
	11,4	12,9	9,5	9,2	9,5
	10,5	7,8	9,5	10,9	12,3
	10,0	9,9	11,0	10,7	8,9
	10,7	8,8	7,2	9,8	8,3
	7,6	7,1	6,7	9,6	10,0
	9,4	8,6	8,9	6,9	7,4
	7,6	6,4	7,9	7,4	8,9
	8,5	7,9	10,6	10,6	7,2
	9,7	10,8	8,9	8,1	7,7
	8,8	9,6	9,9	9,9	11,3
	8,2	8,2	9,0	9,0	9,0

Tab. 11. Obligatoriskt anmälda smittosamma sjukdomar i Göteborg månadsvis år 1936.

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	S:a
Skarlakansfeber	47	40	43	39	32	24	14	4	5	21	22	37	328
Difteri	—	1	5	4	6	3	3	5	11	28	8	10	84
Tyfoid	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	5
Paratyfoid	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	2	—	6
Rödsot	—	—	—	—	—	1	3	1	—	1	—	—	6
Akut barnförslämning, med förslämning	—	—	—	—	—	1	3	4	7	4	2	2	23
Akut barnförslämning, utan förslämning	—	—	—	—	—	—	2	5	10	4	—	—	21
Epidemisk hjärnfeber	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Sömnsjuka	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Undulantfeber	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	3
Malaria	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Summa	47	44	49	44	38	31	28	20	33	60	37	49	480

Tab. 12. Vissa smittosamma sjukdomar i Göteborg åren 1927—1936.

(Obs.! Fall av *mtssling*, *kikhosta*, *influenta* och *pdssjuka* ha anmälts endast av distriktsläkarna).

	1927		1928		1929		1930		1931		1932		1933		1934		1935		1936	
	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda	Insjuknade	Döda
Skarlagansfeber	290	3	224	2	175	3	211	1	204	—	540	2	517	2	423	1	201	—	328	—
Difteri	293	11	300	12	201	14	349	11	389	10	208	5	251	11	160	14	114	4	84	3
Tyfoid	15	2	8	3	12	—	9	2	5	—	14	1	6	1	3	1	4	1	5	—
Paratyfoid	11	—	10	1	91	3	20	2	16	2	5	—	18	—	4	—	6	—	6	—
Rödsot	—	—	—	—	—	—	1	1	2	1	1	—	204	—	59	—	2	—	6	1
Akut barnförämning	8	—	4	—	7	1	9	1	13	2	23	6	4	—	223	81	1	—	44	6
Epidemisk hjärn-	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
feber	6	3	10	1	4	3	8	8	4	—	5	—	5	4	5	3	4	4	2	—
Sömsjuka	3	2	9	1	6	—	3	1	5	3	8	6	5	6	2	1	4	3	1	—
Undulantfeber	—	—	2	—	4	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	—
Malaria	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—	—	1	—
Mässling	1,286	34	110	6	5	—	171	1	520	6	35	—	7	—	4	—	1,927	13	117	1
Kikhosta	415	13	46	—	215	8	278	5	130	6	444	9	243	10	43	1	79	4	455	3
Epidemisk influensa	3,572	95	2,256	22	2,936	55	2,029	18	3,588	70	2,557	21	3,927	46	1,698	20	3,378	36	3,722	59
Pässjuka	78	1	7	—	64	—	273	—	22	—	7	—	19	—	28	—	550	—	23	—

Tab. 13. Antalet dödsfall i Göteborg åren 1927—1936 i smittosamma sjukdomar ävensom inom vissa viktigare sjukdomsgrupper.

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Skarlagansfeber	3	2	3	1	—	2	2	1	—	—
Difteri	11	12	14	11	10	5	11	14	4	3
Tyfoid	2	3	—	2	—	1	1	1	1	—
Paratyfoid	—	1	3	2	2	—	—	—	—	—
Rödsot	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1
Akut barnförslämning	—	—	—	1	2	6	—	31	—	6
Epidemisk hjärnfeber	3	1	3	8	—	—	4	3	4	—
Sömnsluka	2	1	—	1	3	6	6	1	3	—
Mässling	34	6	—	1	6	—	—	—	13	1
Kikhosta	13	—	8	5	6	—	10	1	4	3
Epidemisk influensa	95	22	55	18	70	21	46	20	36	59
Varfeber	38	47	29	52	28	39	34	39	20	31
Barnsängsfeber	—	3	2	5	4	6	—	2	4	1
Lungtuberkulos	284	264	268	304	310	232	250	247	231	209
Annan tuberkulos	63	68	50	47	51	43	47	38	24	37
Cirkulationsorganens sjukdomar	527	530	579	635	639	606	599	641	698	659
Svulster	299	286	350	388	361	388	381	358	401	417
Alderdomssjukdomar	202	172	221	205	250	209	172	165	202	164
Ändringsorganens sjukdomar (utom tuberkulos)	131	187	167	178	174	194	182	135	169	172
Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	148	134	165	150	169	196	193	192	227	205
Matsmältningsorganens sjukdomar	136	99	123	138	119	112	115	145	129	123
Urinorganens sjukdomar	103	108	128	115	109	113	107	107	110	108

Tab. 14. Uppgift från 12 distriktsläkare ang. av dem

	Januari
Vattenkoppor. <i>Varicellæ</i>	7
Mässling. <i>Morbilli</i>	65
Skarlakansfeber. <i>Scarlatina</i>	18
Rash. <i>Roseola febrilis</i>	1
Pässjuka. <i>Parotitis</i>	1
Influensa. <i>Influenza epidemica</i>	756
Kikhosta. <i>Pertussis</i>	51
Difteri. <i>Diphtheria</i>	—
Strypsjuka. <i>Croup</i>	—
Rosfeber. <i>Erysipelas</i>	3
Varfeber. <i>Septico-pyæmia</i>	—
Syfilis. <i>Syphilis</i>	—
Dröppel. <i>Gonorrhæa</i>	1
Barnförlamning. <i>Poliomyelitis acuta anterior</i>	1
Fyllerigalenskap. <i>Delirium tremens</i>	1
Hjärt- och hjärtsäcksinflammation. <i>Endo- et Pericarditis</i>	7
Luftstrupskatarr. <i>Laryngitis catarrhalis</i>	39
Lungkatarr. <i>Bronchitis</i>	500
Lunginflammation. <i>Pneumonia</i>	53
Lungsäcksinflammation. <i>Pleuritis</i>	5
Halsfluss. <i>Angina tonsillaris</i>	149
Akut magkatarr. <i>Gastritis acuta</i>	15
Akut tarmkatarr. <i>Enteritis acuta. Colitis acuta</i>	57
Gulsot. <i>Icterus catarrhalis</i>	6
Blindtarmsinflammation. <i>Appendicitis</i>	11
Bukhinneinflammation. <i>Peritonitis</i>	—
Blåskatarr. <i>Cystitis</i>	17
Njurinflammation. <i>Nephritis</i>	8
Muskelreumatism. <i>Rheumatismus muscularis</i>	102
Ledgångsreumatism. <i>Rheumatismus articularis</i>	18
Multiformt erytem. <i>Erythema multiforme</i>	—
Knölros. <i>Erythema nodosum</i>	7
Nässelutslag. <i>Urticaria</i>	8
Bältros. <i>Herpes zoster</i>	7
Förgiftningssjukdom. <i>Intoxicatio</i>	1
Annan sjukdom. <i>Morbus aliæ causæ</i>	154
Summa	2,069

månadsvis iakttagna sjukdomsfall i Göteborg år 1936.

Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	S:a
5	21	28	22	19	4	1	—	5	4	9	125
15	12	12	11	1	—	—	—	—	—	1	117
17	17	18	6	5	3	—	3	6	10	13	116
8	—	—	1	1	—	—	3	—	1	—	15
1	4	3	—	7	2	2	—	—	3	—	23
556	495	342	194	170	36	57	164	157	202	593	3,722
46	51	68	65	59	19	15	21	14	25	21	455
—	1	2	—	—	—	5	1	1	—	—	10
2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4
1	—	2	—	5	1	3	4	3	4	4	30
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	6
—	—	—	—	—	—	3	9	—	—	—	13
—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	3
3	1	4	1	2	2	4	3	—	1	3	31
16	41	25	7	19	17	7	8	11	6	18	214
407	373	392	315	241	133	85	197	203	215	274	3,335
31	16	38	14	14	13	4	8	15	7	21	234
4	6	8	9	7	4	1	5	4	5	4	62
125	133	142	95	97	65	67	108	112	108	142	1,343
14	38	43	16	12	20	19	27	10	37	15	266
55	71	96	51	47	55	55	42	39	42	39	649
7	4	6	9	6	7	5	15	13	13	6	97
16	19	21	14	10	9	8	11	12	12	15	158
1	1	1	—	1	—	—	2	1	—	1	8
21	18	21	15	18	19	10	17	18	8	14	196
5	6	10	4	2	1	8	5	8	4	3	64
82	88	83	71	43	69	61	113	80	88	77	957
13	22	32	14	22	16	15	23	23	16	17	231
2	1	—	3	1	—	—	1	1	—	—	9
9	4	8	9	7	—	—	—	3	3	6	56
16	17	5	9	8	4	6	23	9	16	7	128
5	6	4	9	3	9	6	8	9	4	9	79
—	1	—	—	—	—	—	1	1	—	1	5
167	133	233	130	115	122	66	151	129	141	170	1,711
1,652	1,602	1,647	1,095	942	631	513	973	889	976	1,485	14,474

Tab. 15. Dödsfall i Göteborg år 1936 med fördelning efter döds-

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
A. Nati Vivi.										
I. Vitia primæ conformationis, Morbi neonatorum.										
0001. Vitia primæ conformationis	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—
0100. Debilitas congenita	24	14	—	—	—	—	—	—	—	—
0200. Partus præmaturus	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
0300. Aliæ causæ mortis neonatorum	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	37	25	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Morbi senectutis.										
0500. Marasmus senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
0600. Gangræna senilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. Morbi infectionis.										
1050. Febris malarica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1080. Morbilli	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
1100. Pertussis	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—
1110. Diphtheria	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
1120. Influenza cum ægrotatione pulmonis	1	—	2	3	2	2	—	—	—	—
1121. Influenza sine ægrotatione pulmonis	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—
1150. Gastro-enteritis acuta infectiosa	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
1161. Dysenteria endemica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1210. Erysipelas	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1220. Septichæmia, Pyoseptichæmia	1	2	1	—	1	—	2	—	—	1
1230. Poliomyelitis anterior acuta	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—
1400. Tuberculosis pulmonis, laryngis	—	—	1	1	—	1	—	—	—	2
1410. » meningum, cerebri	—	1	—	1	1	3	1	—	—	2
1420. » intestini, peritonei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1430. » urogenitalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1440. » ossium, articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1450. » miliaris	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1
1521. Syphilis acquisita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1600. Aliæ infectiones	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4	4	5	6	9	7	6	4	—	7

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
IV. Morbi systematis hæmopoëtici et sanguinis et diatheses hæmorrhagicæ.										
2000. Anæmia perniciosa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2010. Leuchæmia	—	—	—	—	—	—	1	2	—	2
2040. Purpura. Morbus maculosus Werlhofii	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
2050. Alii morbi sanguinis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	1	—	—	—	—	1	2	—	2
V. Morbi nutritionis et secretionis internæ.										
2360. Diabetes mellitus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2390. Morbus Basedowii	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2460. Alii morbi nutritionis et secretionis internæ	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
VI. Morbi systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum.										
2600. Hæmorrhagia cerebri. Hæmorrhagia meningum	6	2	—	—	1	—	—	—	—	—
2610. Abscessus cerebri. Meningitis purulenta	—	—	—	1	4	1	—	—	—	—
2620. Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2630. Epilepsia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2660. Alii morbi systematis nervosi	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
2700. Dementia paralytica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2750. Alii morbi mentis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2800. Otitis	—	—	—	—	1	1	3	—	—	—
2810. Alii morbi organorum sensoriorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	6	3	1	1	6	2	3	—	—	—
VII. Morbi organorum circulationis.										
3000. Pericarditis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3010. Thrombo-endocarditis acuta	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
3020. Endocarditis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
3030. Myocarditis chronica	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3040. Arteriosclerosis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3041. Aneurysma aortæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3042. Alia aneurysmata	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3050. Thrombosis. Embolia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3070. Alii morbi organorum circulationis	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	1	—	—	—	—	2	1

Levnadsålder														Summa				
15—20 år		20—30 år		30—40 år		40—50 år		50—60 år		60—70 år		70—80 år		över 80 år		Man- køn	Kvinn- køn	Båda
m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	2	4	4
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	1	3	2	1	2	4	5	9
—	—	—	—	1	1	1	1	2	2	3	3	5	5	6	9	24	26	50
—	—	2	1	5	4	6	3	9	5	6	8	5	5	5	4	42	33	75
—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	3	6	9	
—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	4	—	4	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	1	—	1	1	—	3	4	7	
—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	3	—	3	4	7	
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	3	4	7	
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	4	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	1	3	2	8	6	8	7	13	8	12	14	17	18	12	17	88	84	172
—	—	—	—	3	1	1	1	—	3	—	—	1	—	1	1	10	3	13
—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	1	1	—	—	6	1	7
—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	2	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
—	—	3	1	1	1	2	1	1	—	5	1	—	—	2	—	17	6	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	1	2	1	5	6
—	—	—	—	1	1	—	2	—	2	—	—	1	—	—	2	3	7	10
—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	2
—	—	1	—	1	—	1	2	3	1	—	1	3	2	1	—	10	6	16
—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	1	3	—	4	1	1	3	11	14
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4	2	3	1	—	5	8	13
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1	1	—	3	4	7
—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	5	1	7	6	8	10	7	6	12	14	9	11	9	8	63	60	123
—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	3
2	—	3	1	4	2	5	2	9	4	7	10	10	8	2	5	43	34	77
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	2
—	—	—	—	—	—	1	2	1	2	1	1	4	1	1	—	8	8	16
—	—	—	2	—	2	1	—	—	1	—	—	3	—	1	—	5	5	10
2	—	3	3	4	4	6	5	12	6	9	12	14	13	4	6	57	51	108
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	10	—	6	—	21	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2
—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4
—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	1	—	1	—	2	—	1	—	—	6	—	11	—	6	—	23	5	28

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
XII. Morbi gravidarum et puerperarum.										
5560. Aliæ dystochiæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5600. Eclampsia gravidarum et parturientium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5610. Septichæmia puerperalis post partum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5700. Alii morbi e graviditate et partu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII. Morbi ossium et articulorum.										
6000. Osteomyelitis. Periostitis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6020. Alii morbi ossium et articulorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV. Morbi systematis cutanei et subcutanei.										
6510. Pemphigus papillaris vegetans	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV. Tumores.										
7000. Carcinoma oris et linguæ.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7010. » ventriculi.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7020. » intestini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7030. » uteri et ovariorum.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7040. » mammæ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7050. » cutis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7090. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7510. Sarcoma ossium.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7520. » viscerum	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
7550. » aliorum organorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
7700. Alii tumores	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Summa	—	—	1	1	—	1	—	—	—	1
XVII. Mors violenta, non naturalis.										
Casus mortiferi.										
8500. Submersio	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1
8510. Suffocatio	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
8520. Combustio	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
8570. Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	—	—	—	—	4	—	—	1	1	—
8600. Intoxicatio acuta:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Lysgas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E. Frätande ämnen	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Summa	—	—	1	—	5	2	2	1	1	1

Tab. 15. Fortsättning.

Dödsorsaker	De avlidnas									
	0—6 mån.		6—12 mån.		1—5 år		5—10 år		10—15 år	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Suicidium.										
8700. Submersio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8710. Strangulatio.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8720. Contusio. Laceratio. Vulnus contusum. Fractura	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8730. Vulnus punctum, incisum, scissum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8740. » sclopetarium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8750. Veneficium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Homicidium.										
8810. Homicidium alii.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
B. Mortui ante vel intra partum.										
9310. Asphyxia intrauterina vel intra partum	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	56	39	11	10	28	19	13	8	7	14
	95		21		47		21		21	

Tab. 16. Dödsfall i Göteborg år 1936 med fördelning efter sjukdom

Dödsorsaker	Januari			Februari			Mars			April			Maj			Juni			Juli	
	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.
Vitia primæ conformationis, Morbi neonatorum	3	1	4	1	2	3	3	2	5	8	1	9	5	3	8	2	3	5	5	—
Morbi senectutis	3	20	23	3	11	14	5	10	15	4	11	15	1	6	7	6	6	12	4	5
» infectionis	12	22	34	18	24	42	21	13	34	17	27	44	20	16	36	10	12	22	16	17
» systematis hæmopoëtici et sanguinis et diatheses hæmorrhagicæ	—	1	1	—	3	3	2	2	4	3	—	3	1	1	2	—	2	2	1	—
» nutritionis et secretionis internæ	1	1	2	2	3	5	—	4	4	1	6	7	—	1	1	—	5	5	1	1
» systematis nervosi. Morbi mentis. Morbi organorum sensoriorum	8	17	25	4	6	10	9	7	16	3	3	6	7	10	17	5	10	15	12	9
» organorum circulationis	27	33	60	18	44	62	24	26	50	33	38	71	22	28	50	21	24	45	36	25
» » respirationis	8	12	20	6	11	17	14	6	20	17	8	25	6	5	11	3	2	5	7	7
» » digestionis	4	3	7	4	4	8	7	2	9	7	6	13	7	5	12	8	8	16	4	9
» » uropoëticorum	5	4	9	5	2	7	3	7	10	10	6	16	2	5	7	6	3	9	8	5
» » genitalium	3	1	4	5	—	5	—	—	—	3	—	3	1	—	1	3	1	4	1	—
» gravidarum et puerperarum	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2
» ossium et articularum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» systematis cutanei et subcutanei	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumores	12	18	30	8	13	21	17	18	35	28	26	54	15	17	32	15	25	40	17	22
Mors violenta, non naturalis:																				
Casus mortiferi	5	3	8	2	1	3	2	4	6	5	1	6	11	2	13	5	4	9	6	7
Suicidium	1	—	1	3	1	4	3	—	3	2	—	2	3	—	3	3	—	3	2	—
Homicidium	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mortui ante vel intra partum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
Summa	92	137	229	79	125	204	111	102	213	141	133	274	101	100	201	88	105	193	120	1102

pper, månader och kvartal (samma omfattning som i tabell 10).

Augusti		September			Oktober			November			December			Kvartal												Summa			
														1:sta			2:dra			3:dje			4:de						
kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a	m.	kv.	S:a				
2	3	2	2	4	1	1	2	5	3	8	1	5	6	7	5	12	15	7	22	8	4	12	7	9	16	37	25	62	
7	9	1	11	12	3	7	10	4	6	10	11	17	28	11	41	52	11	23	34	7	23	30	18	30	48	47	117	164	
7	22	9	12	21	15	10	25	11	7	18	18	19	37	51	59	110	47	55	102	40	36	76	44	36	80	182	186	368	
2	2	1	1	2	—	1	1	—	2	2	—	1	1	2	6	8	4	3	7	2	3	5	—	4	4	8	16	24	
1	2	1	4	5	1	—	1	1	3	4	—	1	1	3	8	11	1	12	13	3	6	9	2	4	6	9	30	39	
8	18	7	9	16	8	11	19	7	11	18	9	15	24	21	30	51	15	23	38	29	26	55	24	37	61	89	116	205	
35	53	22	27	49	23	22	45	27	22	49	24	40	64	69	103	172	76	90	166	76	87	163	74	84	158	295	364	659	
8	10	4	3	7	5	5	10	6	4	10	10	13	23	28	29	57	26	15	41	13	18	31	21	22	43	88	84	172	
6	10	8	5	13	1	5	6	3	2	5	6	5	11	15	9	24	22	19	41	16	20	36	10	12	22	63	60	123	
3	5	4	3	7	4	2	6	2	6	8	6	5	11	13	13	26	18	14	32	14	11	25	12	13	25	57	51	108	
—	—	1	1	2	2	—	2	2	1	3	2	1	3	8	1	9	7	1	8	2	1	3	6	2	8	23	5	28	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	2	2	—	—	—	—	5	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	2	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
14	24	22	28	50	14	16	30	12	17	29	16	17	33	37	49	86	58	68	126	49	64	113	42	50	92	186	231	417	
1	9	5	5	10	—	2	2	4	3	7	6	2	8	9	8	17	21	7	28	19	13	32	10	7	17	59	35	94	
—	—	4	1	5	2	—	2	1	—	1	2	1	3	7	1	8	8	—	8	6	1	7	5	1	6	26	3	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
94	167	91	112	203	79	82	161	85	87	172	111	144	255	282	364	646	330	338	668	284	316	600	275	313	588	1171	1331	2502	

Tab. 17. Av bostadsinspektionen omhändertagna osunda bostäder åren 1932—1936.

Olägenhetens natur	Antal behandlade lägenheter					Resultatet av bostadsinspektionens verksamhet 1936									
	Nyttillkomna					Missförhållandena			Åtgärder		Årendet				
	Kvar från 1935					Summa behandl. lägenheter			inga		kvar till följande år				
	1932	1933	1934	1935	1936	avhjälpta	delvis avhjälpta	ej avhjälpta	vidtagna företrädesvis av	hyresgäst	avfört	tillsvidare	överlämnat till annan myndigh.		
Fukt, alla slag	88	115	110	174	112	12	124	117	1	6	111	7	6	118	6
Otillr. isolering eller bristfällig bostadsbeskaffenhet	68	92	86	147	85	12	97	91	—	6	91	—	6	91	6
Bristande skötsel	10	12	9	14	7	—	7	6	1	—	—	7	—	7	—
Nybyggnadstukt	4	4	4	5	9	—	9	9	—	—	9	—	—	9	—
Hussvamp	6	7	11	8	11	—	11	11	—	—	11	—	—	11	—
Bristande däger	99	73	78	147	155	3	158	89	1	68	90	—	68	89	68
Bristfälliga eldstäder och röckanaler	53	71	83	138	80	9	89	88	—	1	88	—	1	88	1
Otillräcklig leverans av centralvärme	1	—	1	2	4	4	4	4	—	—	4	—	—	4	—
Bristfälliga ventilationsanordningar	575	337	419	788	538	52	590	564	1	25	565	—	25	565	1
Bristfälliga avloppsledningar	76	52	92	110	45	6	51	43	—	8	43	—	8	43	8
Bristfälliga gas- och vattenledningar	38	10	16	43	24	—	24	24	—	—	24	—	—	24	—
Bristfälliga eller otillräckliga avträden	7	6	25	49	341	1	842	337	—	5	337	—	5	337	5
Bofällighet	95	113	121	78	84	—	84	79	—	5	79	—	5	79	3
Bristande underhåll	220	226	250	444	312	12	324	311	—	13	311	—	13	311	13
Ohyra och råttor	49	87	84	110	163	—	163	163	—	—	163	—	—	163	—
Osnygghet	25	40	47	62	53	—	53	45	6	2	34	17	2	51	2
Stank eller osund luft inom lägenheten	3	7	6	3	6	—	6	6	—	—	6	—	—	6	—
Stank eller osund luft inom lägenheten	23	26	17	15	17	1	18	17	—	1	9	8	1	17	1
Överbefolkning	50	141	100	104	109	—	109	83	—	26	48	35	26	83	26
Bostadsutrymmen olämpliga för familjer	66	79	60	111	93	5	98	92	3	3	66	29	3	95	3
Olägenheter från omgivningen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kyla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hetta	2	—	—	—	5	—	5	5	—	—	5	—	—	5	—
Buller	35	32	27	39	42	5	47	44	1	2	31	14	2	45	2
Os och inrykning	12	11	12	28	11	—	11	10	—	1	8	2	1	10	1
Stank eller osund luft	17	36	21	42	35	—	35	33	2	—	22	13	—	35	—
Olämpligt använda utrymmen	117	125	153	224	206	5	211	147	—	64	145	2	64	147	61
Bostad i källare och å vind	64	55	43	65	93	—	93	80	—	13	80	—	13	80	12
Mörka utrymmen	17	19	21	28	21	—	21	13	—	8	13	—	8	13	8
Andra olagliga utrymmen	36	51	89	131	92	5	97	54	—	43	52	2	43	54	41
Andra slag av missförhållanden	80	109	111	222	179	8	187	180	3	4	177	6	4	183	2
Förfrågningar	66	127	125	140	222	—	222	—	—	—	—	—	—	—	—
Klagomålet obefogat	29	35	68	53	89	—	89	—	—	—	—	—	—	89	—
Summa	1760	1779	1966	3011	2832	114	2946	2389	15	231	2294	110	231	2714	163

EPIDEMISJUKHUSET.

Å sjukhuset ha under år 1936 vårdats 1,363 patienter, av vilka 1,288 intagits under året.

De vårdade sjukdomarna framgå av följande tabell:

	Kvarliggande från		Intagna under		Summa vårdade		Avförda år 1936				Kvarliggande till	
	1935		1936		1936		friska		döda		1937	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Typhus	—	1	1	5	1	6	1	5	—	—	—	1
Paratyphus	—	—	3	5	3	5	3	5	—	—	—	—
Scarlatina	20	10	168	170	188	180	169	166	—	—	19	14
Diphtheria	3	2	43	44	46	46	36	41	1	2	9	3
Croup (utan difteri)	—	—	8	2	8	2	7	2	1	—	—	—
Angina	—	1	69	98	69	99	69	98	—	—	—	1
Meningitis cer. epid.	—	—	2	—	2	—	1	—	—	—	1	—
Poliomyelitis acuta	—	—	39	28	39	28	30	21	8	5	1	2
Dysenteria	—	—	4	8	4	8	4	8	—	—	—	—
Febris undulans	—	—	1	2	1	2	1	2	—	—	—	—
Morbilli	3	8	13	14	16	22	16	22	—	—	—	—
Influenza	6	5	60	121	66	126	56	111	5	6	5	9
Tuberculosis pulm.	13	—	25	3	38	3	26	3	12	—	—	—
Annan sjukdom	2	1	165	187	167	188	151	181	14	6	2	1
Summa	47	28	601	687	648	715	570	665	41	19	37	31

Frånräknas till 1937 kvarliggande patienter erhållas följ. mortalitetssiffror:

för samtliga sjukdomar	1,295	vårdade,	60	döda =	4,63 %
» typhus	6	»	—	»	—
» paratyphus	8	»	—	»	—
» scarlatina	335	»	—	»	—
» diphtheria	80	»	3	» =	3,75 »
» croup (utan difteri)	10	»	1	» =	10,00 »
» angina	167	»	—	»	—
» meningitis cer. epid.	1	»	—	»	—
» poliomyelitis ac.	64	»	13	» =	20,31 »
» dysenteria	12	»	—	»	—
» febris undulans	3	»	—	»	—
» morbilli	38	»	—	»	—
» influenza	178	»	11	» =	6,17 »
» tuberculosis pulm.	41	»	12	» =	29,26 »
» annan sjukdom	352	»	20	» =	5,68 »

Av difteripatienterna hava 5 haft croupsymtom, av dessa har 1 avlidit. För de rena svalg-difterierna är mortaliteten alltså 2,67 %. Samtliga patienter med croupsymtom utgjorde 15 med 2 dödsfall. Å 11 av dessa har intet ingrepp företagits. Å de övriga 4 har tracheotomi utförts. Av dessa har 1 avlidit (mortalitet 25 %).

Å sjukhuset ha följande viktigare operationer utförts:

Sjukdom	Antal patienter	Operation	Utgång	
			God	Dålig
Otit. med. ac. supp. c. mastoid.	19	Uppmejsling	19	—
Mastoiditis	14	Sekundärsutur	14	—
Croup	4	Tracheotomia inf.	3	1
Abscess. retroauricular.	1	Incisio	1	—
Trombos. sinus jugular.....	1	Underbindn. + klyvning av sinus	1	—

Uppgifter rörande å sjukhuset intagna sjukdomsfall jämte inträffade dödsfall.*

	S j u k d o m	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
	I. <i>Bildningsfel. Sjukdomar hos nyfödda.</i>				
	Mongolismus	1	—	—	—
	III. <i>Havandeskaps- och förlossningssjukdomar.</i>				
8	Abortus	—	2	—	—
	IV. <i>Infektionssjukdomar och andra parasitära sjukdomar.</i>				
	Lymphadenitis sept.....	14	4	—	—
21	Septichæmia	2	3	1	—
22	Erysipelas	1	2	—	—
23	Scarlatina	168	170	—	—
24	Diphtheria	43	44	1	1
25	Morbilli	10	15	—	—
26	Rubeola	15	12	—	—
27	Parotitis epidemica	2	3	—	—
28	Pertussis.....	22	16	2	—
29	Influenza epidemica.....	60	124	5	6
31	Varicellæ.....	3	4	—	—
33	Typhus abdominalis.....	1	5	—	—
34	Paratyphus	3	5	—	—
	Febris undulans	1	2	—	—
36	Dysenteria	4	8	—	—
39	Poliomyelitis anterior acuta et Polioencephalitis acuta.....	39	28	8	5
39 ^{1/2}	Encephalitis	1	1	—	—
40	Meningitis cerebrospinalis epidemica	3	1	1	—
42	Tuberculosis (<i>samiliga fall</i>)	39	3	12	—
	» pulmonum. Tuberculosis laryngis.....	32	2	12	—
	» ossium et articularum	1	1	—	—
	» lymphoglandularum	2	—	—	—
	» organorum aliorum	1	—	—	—
44	Syphilis hereditaria	1	—	—	—
	» acquisita	2	2	—	—
51	Malaria	1	—	—	—
	V. <i>Blodbildande organens samt blodets sjukdomar.</i>				
58	Anæmia	—	4	—	—
59	Anæmia perniciosa progressiva.....	—	1	—	—
66	Granulocytopenia maligna	1	—	—	—
	Purpura	1	1	—	—
	VI. <i>Ämnesomsättningssjukdomar.</i>				
68	Diabetes mellitus	1	1	—	—
69	Adipositas universalis	1	—	—	—
	VII. <i>Kroniska förgiftningssjukdomar.</i>				
71	Alcoholismus chronicus	1	—	—	—
	VIII. <i>Nerosystemets sjukdomar.</i>				
79	Hæmorrhagia meningum cerebri	—	1	—	—

* Här ej inräknade 4 st. som avlidit inom 24 timmars vårdtid.

Sjukdom		Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
80	Meningitis cerebri. Meningitis cerebro-spinalis	4	1	1	—
	Meningitis purulenta	2	—	1	—
83	Encephalitis. Abscessus cerebri et cerebelli	2	—	—	—
	Neuraxitis	2	3	—	—
88	Myelitis	1	—	1	—
94	Neuralgia nervi optic	1	—	—	—
	» » facialis	—	1	—	—
	» » occipital	—	1	—	—
	Paresis p. dight.	1	2	—	—
	» » poliomyelit	—	2	—	—
98	Epilepsia	—	1	—	—
99	Hysteria	—	1	—	—
100	Neurasthenia	—	1	—	—
101	Anorexia	1	—	—	—
<i>IX. Sinnessjukdomar.</i>					
102— 110}	Insania et Idiotia	2	—	—	—
	Debilitas psychica	1	—	—	—
	Schizophrenia	1	—	—	—
	Psychosis	2	—	—	—
<i>X. Cirkulationsorganens sjukdomar.</i>					
111	Pericarditis	1	1	—	—
112	Endocarditis acuta	8	1	—	—
	» Myocarditis acuta	2	1	—	—
113	Endocarditis chronica. Vitium organicum cordis	3	8	—	—
	» Myocarditis chronica. Cardiosclerosis. Cor adiposum	1	2	—	1
115	Arteriosclerosis. Endarteriitis	1	1	—	—
116	Phlebitis	—	1	—	—
119	Trombosis. Embolia	1	1	—	—
<i>XI. Andningsorganens sjukdomar.</i>					
121— 124}	Rhinit. acuta	4	5	—	—
	Sinusitis acuta	—	8	—	—
125— 127}	Morbi laryngis. Laryngitis ac., därav pseudocroup 9 och 1...	10	6	—	—
128	Tracheitis acuta. Bronchitis acuta	14	19	—	—
129	Tracheitis chron. Bronchitis chron.	—	1	—	—
131	Asthma bronchiale	1	2	—	—
134	Pneumonia crouposa acuta	20	13	5	3
	» Bronchopneumonia acuta	28	32	1	—
140	Pleuritis. Empyema pleuræ	6	9	—	—
141	Pneumothorax	1	—	—	—
	Bronchit. capillaris	2	1	1	—
<i>XII. Matmältningsorganens sjukdomar.</i>					
143	Stomatitis	3	2	—	—
144	Tonsillitis acuta. Angina tonsillaris. Pharyngitis acuta	87	127	—	—
	Angina monocytotica	2	1	—	—
145	Peritonsillitis acuta	26	16	—	—
	Angina Vincenti	2	1	—	—
	Angina phlegmonosa	—	3	—	—
147	Pharyngitis chronica	—	1	—	—
153	Gastritis acuta	2	1	—	—
»	Enterocolitis acuta. Proctitis acuta	8	10	—	—

	S j u k d o m	Intagna		Döda	
		m.	kv.	m.	kv.
155	Ulcus ventriculi. Ulcus duodeni	—	1	—	—
163	Hepatitis acuta. Abscessus hepatis	3	3	—	—
168	Icterus. Icterus catarrhalis	1	—	—	—
	<i>XIII. Njurarnas och urinvägarnas sjukdomar.</i>				
173	Nephritis degenerativa et inflammatoria acuta	5	8	—	1
174	» » » » chronica. Morbus Brightii	2	2	—	1
175	Pyelitis. Cystopyelonephritis.....	1	3	—	—
176	Pyonephrosis	1	1	—	—
180	Cystitis	—	1	—	—
	<i>XIV. Könsorganens sjukdomar.</i>				
	B. Kvinnliga könsorganen.				
194	Salpingo-oophoritis. Pelveoperitonitis	—	1	—	—
	<i>XV. Musklernas, ledgångarnas samt bensystemets sjukdomar.</i>				
202	Myitis. Rheumatismus musculorum	—	2	—	—
205	Synovitis. Arthritis	1	—	—	—
206	Polyarthritis rheumatica acuta	3	4	—	—
207	Polyarthritis rheumatica chronica	1	—	—	—
213	Osteomyelitis. Periostitis.....	1	1	—	—
214	Rachitis	—	1	—	—
	<i>XVI. Hudens sjukdomar.</i>				
217	Erythema multiforme et nodosum	2	5	—	—
218	Urticaria	1	—	—	—
228	Impetigo	1	—	—	—
	Paronychia	1	—	—	—
	<i>XVII. Öronsjukdomar.</i>				
241	Morbi meatus auditorii externi.....	—	1	—	—
243	Otitis media catarrhalis	3	2	—	—
»	Otitis media purulenta	25	37	—	—
»	Mastoiditis	8	10	—	—
	<i>XVIII. Ögonsjukdomar.</i>				
	Conjunctivitis phlyctænulosa	1	—	—	—
263	Keratitis phlyctænulosa	1	—	—	—
	<i>XX. Andra sjukdomar.</i>				
323	Morbus Basedowii	—	1	—	—
326	Serumsjukdom	3	3	—	—
	Apoplexia supra renalis	—	1	—	1
	Observation	46	49	—	—
	<i>XXI. Genom våld och olyckshändelse uppkomna skador samt akuta förgiftningar.</i>				
	Combustio	—	1	—	—

Inkomster för Göteborgs epidemisjukhus år 1936.

	Kronor	i %
Patientavgifter	14,691: 04	3,34
Anslag av kommun	377,322: 83	85,84
Anslag av staten	32,242: —	7,34
Hyror	15,300: —	3,48
Summa	439,555: 87	100,00

Utgifter för Göteborgs epidemisjukhus år 1936.

	Kronor	i %	Kostnad pr underhålls- dagar
Avlöningar (i stat upptagna), vikariatersättningar, pensioner och pensionsavgifter...	285,027: 06	64,84	1,089,0
Läkemedel	3,743: 79	0,85	14,3
Förbandsartiklar	2,108: 21	0,48	8,0
Mineralvatten, vin, is, näringspreparat o. d.	255: 78	0,06	1,0
Instrument och apparater jämte hithörande förbrukningsartiklar	7,061: 87	1,60	27,0
Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial	7,297: 34	1,66	27,9
Kosthåll	55,681: 30	12,67	212,8
Värme och lyse samt hithörande förbrukningsartiklar	25,346: 93	5,77	96,8
Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar.....	5,651: 37	1,29	21,6
Förbrukningsartiklar inom ekonomin, ej å andra titlar förda	959: 55	0,22	3,7
Fastigheters (däri även gårds, parks och vägars) underhåll, mindre reparationer...	31,218: 04	7,10	119,3
Ny-, till- och ombyggnader... ..	8,783: 13	2,00	—
Diverse utgifter	6,421: 50	1,46	24,5
Summa	439,555: 87	100,00	1,645,9

Antalet avgiftsfria epidemitransporter har under året uppgått till 525.

DISPENSÄRCENTRALENS SJUKHUS.

Omsättning, underhållsdagar.

Antal patienter												Underhållsdagar för samtliga vårdade	Medeltal vårdade per dag	Högsta	Lägsta
Samtliga under året intagna				Utskrivna (frånsett avl.)				Avlidna						antalet någon dag under året vårdade	
Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år					
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.				
31	36	—	1	21	38	—	—	4	10	—	—	7,313	20,0	27	13

Vårdtid (dagar) för de under året

utskrivna (utom avlidna)												avlidna											
längsta				kortaste				medel-				längsta				kortaste				medel-			
Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år	
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
333	552	—	—	1	1	—	—	67	66	—	—	134	346	—	—	5	3	—	—	56	139	—	—

Ålder vid intagandet för samtliga under året utskrivna patienter med tuberkulos.

	M.	Kv.	S:a		M.	Kv.	S:a
15—20 år	—	5	5	40—45 år	2	10	12
20—25 »	5	7	12	45—50 »	—	1	1
25—30 »	4	10	14	50—60 »	4	3	7
30—35 »	3	5	8	60—70 »	3	1	4
35—40 »	4	4	8	över 70 »	—	1	1
				Summa	25	47	72

Under året utskrivna patienters sjukdomar under sjukhusvistelsen.

Sjukdom	I. Lungtuberkulos med eller utan komplik.				II. Tuberkulos med annan lokalisation				III. Utan tydliga symtom av tuberkulos			
	Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
a) Antal patienter.....	25	47	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
b) Sjukdomsfall:												
Tbc. pulmonum	25	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» laryngis	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium et articularum ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» intestini	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» organ. aliorum	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav: Pleuritis sicca.....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» exsud.	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus et fistula ad anum	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bacteriuria	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchopneumonia ac.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Cystopyelitis chron.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Empyema pleuræ	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypertrophia prostatae	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nephritis subacuta	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» chron.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurosis	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Otitis chron.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pneumothorax spontanea	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polyarthrit subchron.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychoneurosis	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychosis	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Retinochorioiditis chron.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhinitis chron. (Ozæna).....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tracheitis ac.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varices crur.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Dödsorsaker hos under året avlidna.

Sjukdom	Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.
Tuberculosis pulmonum.....	4	10	—	—

Behandlingens resultat för under året utskrivna patienter med tuberkulos.

	Antal utskrivna (inkl. avlidna)		Behandlingsresultat																	
			Förbättrade				Oförändrade				Försämrade				Avlidna					
	Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år					
	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.				
a) Lungtuberkulos med eller utan komplikationer	25	47	—	—	10	32	—	—	10	5	—	—	1	—	—	—	4	10	—	—
b) Tuberkulos med annan lokalisering	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Utförda operationer.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Antal	Anmärkning
Tbc. pulm.	13	Nyanläggning av pneumothorax artif.	13	I tre av fallen förut ensidig pn.-th., nu bilat.
» »	20	Insuffl. in pn.-th. art.	145	I fem fall pn.-th. bilat.
» »	4	Försök till anläggning av pn.-th. artif.	5	
Pleuritis exsud.	4	Thoracocentes	2	
Empyema pleuræ	2	»	15	
Periostitis alveolaris	1	Incision	1	
Abscessus ad anum	1	*	1	

Inkomster för Dispensärcentralens sjukhus år 1936.

	Kronor	i %
Patientavgifter	4,945: 01	8,3
Anslag av kommun	46,643: 21	77,8
» » staten	8,336: 25	13,9
Summa	59,924: 47	100,0

Utgifter för Dispensärcentralens sjukhus år 1936.

	Kronor	i %	Kostnad pr under- hållsdag öre
Avlöningar (i stat upptagna), vikariatersättningar, pensioner och pensionsavgifter	28,455: 01	47,5	389,1
Läkemedel	1,530: 20	2,5	20,9
Förbandsartiklar	238: 37	0,4	3,2
Mineralvatten, vin, is, näringspreparat o. dyl.	73: 14	0,1	1,0
Instrument och apparater jämte hithörande för- brukningsartiklar	297: 13	0,5	4,0
Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial.....	2,320: 74	3,9	31,7
Patienters och personals utspisning	12,227: 58	20,4	167,2
Värme och lyse jämte hithörande förbruknings- artiklar	7,058: 41	11,8	96,5
Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	4,796: 42	8,0	65,5
Förbrukningsartiklar inom ekonomien, ej å and- ra titlar förda.....	142: 50	0,2	1,9
Fastigheters (däri även gårds, parks och vägars) underhåll, mindre reparationer	1,724: 11	2,9	23,5
Diverse utgifter	1,060: 86	1,8	14,5
Summa	59,924: 47	100,0	819,0

SOMMARSANATORIET Å SANDARNE,

öppet 5 juni—16 september 1936.

Omsättning, underhållsdagar.

Antal patienter												Underhållsdagar för samtliga vårdade	Medeltal vårdade pr dag	Högsta	Lägsta
Samtliga under året intagna				Utskrivna (frånsett avl.)				Avlidna						antalet någon dag under året vårdade	
Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år					
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.				
65	85	—	—	65	85	—	—	—	—	—	—	10,289	99,9	126	20

Vårdtid (dagar) för de under året

utskrivna (utom avlidna)												avlidna											
längsta				kortaste				medel-				längsta				kortaste				medel-			
Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år	
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
103	103	—	—	5	1	—	—	49	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ålder vid intagandet för samtliga under året utskrivna patienter med tuberkulos.

	M.	Kv.	S:a		M.	Kv.	S:a
15—20 år	2	5	7	40—45 år	7	7	14
20—25 »	5	14	19	45—50 »	10	11	21
25—30 »	10	12	22	50—60 »	6	10	16
30—35 »	7	9	16	60—70 »	2	8	10
35—40 »	10	9	19	över 70 »	6	—	6
				Summa	65	85	150

Under året utskrivna patienters sjukdomar under sjukhusvistelsen.

Sjukdom	I. Lungtuberkulos med eller utan komplik.			
	Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.
a) Antal patienter	65	85	—	—
b) Sjukdomsfall: Tbc. pulmonum.....	65	85	—	—

Inkomster för Sommarsanatoriet å Sandarne år 1936.

Anslag av kommun	17,268: 20
Summa	17,268: 20

Utgifter för Sommarsanatoriet å Sandarne år 1936.

	Kronor	i %	Kostnad pr under- hållsdag öre
Avlöningar (i stat upptagna), vikariatersättningar, pensioner och pensionsavgifter	4,331: 47	25,1	42,1
Läkemedel	27: 32	0,2	0,3
Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial.....	282: 06	1,6	2,7
Patienters och personals utspisning	7,542: 66	43,6	73,3
Värme och lyse jämte hithörande förbruknings- artiklar	191: —	1,1	1,9
Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	999: 42	5,8	9,7
Fastigheters (däri även gårds, parks och vägars) underhåll, mindre reparationer	959: 12	5,5	9,3
Diverse utgifter	2,935: 15	17,1	28,5
Summa	17,268: 20	100,0	167,8

BARNSANATORIET RÄVLANDA.

Omsättning, underhållsdagar.

Antal patienter												Underhållsdagar för samtliga vårdade	Medeltal vårdade pr dag	Högsta	Lägsta
Samtliga under året intagna				Utskrivna (frånsett avl.)				Avlidna						antalet någon dag under året vårdade	
Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år					
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.				
2	4	87	80	5	4	76	72	—	—	1	3	43,720	120	170	73

Vårdtid (dagar) för de under året

utskrivna (utom avlidna)												avlidna											
längsta				kortaste				medel-				längsta				kortaste				medel-			
Vuxna		Barn		Vuxna		Barn		Vuxna		Barn		Vuxna		Barn		Vuxna		Barn		Vuxna		Barn	
M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
289	172	1141	1148	39	5	2	1	164	72	283	276	—	—	52	71	—	—	52	47	—	—	52	56

Ålder vid intagandet för samtliga under året utskrivna patienter med tuberkulos.

	M.	Kv.	S:a
1—5 år	23	14	37
5—10 »	27	22	49
10—15 »	11	25	36
15—20 »	5	4	9
Summa	66	65	131

Under året utskrivna patienters sjukdomar under sjukhusvistelsen.

Sjukdom	I. Lungtuberkulos med eller utan komplik.				II. Tuberkulos med annan lokalisatjon				III. Utan tydliga symtom av aktiv tuberkulos			
	Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
a) Antal patienter	—	2	29	21	5	4	33	39	—	—	15	13
b) Sjukdomsfall:												
Tbc. pulmonum	—	2	29	21	—	—	—	—	—	—	—	—
» cerebri. Mening. tbc.	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium et articularum ...	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—	—
» lymphoglandularum	—	—	5	—	5	4	33	38	—	—	—	—
» peritonei	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» organ. aliorum	—	1	4	1	3	2	2	4	—	—	—	—
Därav: Pleurit exs.	—	1	4	1	3	2	2	4	—	—	—	—
Conjunctivit phlyctænul	—	—	4	2	1	—	2	—	—	—	—	—
Otitis med. tbc.	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Empyema pleuræ	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tuberculosis inveterata s. san.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	10
Varicellæ	—	—	2	1	—	—	2	1	—	—	—	—
Angina tonsillaris	—	—	7	1	—	1	6	5	—	—	3	—
Bronchitis acuta	—	—	5	3	—	—	2	3	—	—	—	—
Influenta	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1
Pneumonia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Otitis media acuta	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Enteritis acuta	—	1	4	3	—	—	5	3	—	—	—	—
Gastritis acuta	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nephritis acuta	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Herpes zoster	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteoporos	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Trichophytie	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
Vitium org. cord.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Anämia	—	—	4	1	—	—	1	3	—	—	—	1
Fractura ossium	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Pneumotorax artific.	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» c. exsudat.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hämoptye	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurasthenia	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—

Dödsorsaker hos under året avlidna.

Sjukdom	Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.
Tuberculosis pulmonum	—	—	—	1
» cerebri	—	—	1	1
» mil. acuta	—	—	—	1

Behandlings resultat för under året utskrivna patienter med tuberkulos.

	Antal utskrivna (inkl. avlidna)		Behandlingsresultat																	
			Förbättrade				Oförändrade				Försämrade				Avlidna					
	Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år		Vuxna		Barn under 15 år	
	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.	M.	Kv.	G.	Fl.
a) Lungtuberkulos med eller utan komplik....	—	2	29	21	—	2	27	15	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	3
b) Tuberkulos med annan lokalisation	5	4	33	39	5	2	31	39	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Utförda operationer.

Sjukdom	Antal fall	Operation	Antal	Anmärkning
Tuberculosis pulmonum ...	4	Anläggn. av pneumothorax art.	4	Gott slutresultat
Pneumothorax artific.	7	Reinsufflation.....	97	
Pleurit. exs.	5	Thoracocenthes	5	
Empyema pleuræ	1	»	1	
» »	1	Revbensresektion ..	1	
Abscess. tbc.	1	Punktion.....	2	
» »	1	Incision	1	
Tbc. genu	1	Gipsning.....	1	
Fractura oss.	2	»	2	
Otit. med. acuta	1	Paracenthes	1	

Inkomster för Barnsanatoriet Rävlanda år 1936.

	Kronor	i %
Patientavgifter (influtna) samt poliklinikavgifter	30,664: 75	22,4
Anslag av kommun.....	101,100: —	74,0
Avkastning av donationer (använd under året för sjukhusets ändamål)	1,576: 83	1,2
Hyror och arrenden, nettoinkomst från lantgård, trädgård, stall, svingård etc.	2,493: 54	1,8
Övriga inkomster: nettoinkomst av hantverk, (bokbinderi, skomakeri etc.), medlemsavgifter	770: —	0,6
Summa	136,605: 12	100,0

Utgifter för Barnsanatoriet Rävlanda år 1936.

	Kronor	i %	Kostnad pr underhålls- dag öre
Avlöningar (i stat upptagna), vikariatersättningar, pensioner och pensionsavgifter	62,109: 94	41,4	142,0
Läkemedel	2,047: 97	1,4	4,7
Förbandsartiklar (samtl. för sårbehandling använda förbrukningsartiklar), bandage	440: 34	0,3	1,0
Instrument och apparater jämte hithörande förbrukningsartiklar	2,899: 50	1,9	6,6
Kläder, sängkläder och andra inventarier samt arbetsmaterial.....	2,434: 23	1,6	5,6
Patienters och personals utspisning	42,940: 23	28,6	98,2
Värme och lyse jämte hithörande förbrukn.-art.	12,167: 90	8,1	27,8
Tvätt, renhållning (inre och å gård), vatten samt hithörande förbrukningsartiklar	3,886: 77	2,6	8,9
Förbrukningsartiklar inom ekonomien, ej å andra titlar förda	1,276: 27	0,8	2,9
Fastigheters (däri även gårds, parks och vägars) underhåll, mindre reparationer	9,312: 27	6,2	21,3
Ny-, till- och ombyggnader, ävensom större reparationer å särskilt anslag.....	3,026: 76	2,0	—
Diverse utgifter.....	7,584: 32	5,1	17,4
Summa	150,126: 50	100,0	336,4

Utdrag

ur hälsovårdsnämndens räkenskaper för år 1936.

Ingående balans.

An	Skattestatens avräkning:		
	reservationer till följande år.....	16,421: 40	
	Låne- och fondstatens avräkning:		
	reservationer till följande år	153,000: —	
	Fondmedel	11,133: 84	
	Importkontrollen	2,277: 09	
	Diverse skulder	7,872: 47	21,283: 40
	Kapitalbehållning	2,271,330: —	
			<u>Kronor 2,462,034: 80</u>

Per	Kassa	1,882: 05	
	Bank	760: 87	
	Göteborgs stad:		
	redovisningsfordran.....	159,602: 18	
	Diverse fordringar	28,459: 70	190,704: 80
	Fastigheter	2,088,900: —	
	Inventarier	29,430: —	
	Fondkapital	153,000: —	2,271,330: —
			<u>Kronor 2,462,034: 80</u>

Göteborgs stad.

An	Ingående balans:		
	redovisningsfordran.....	159,602: 18	
	Kassa:		
	insättningar i stadskassan	53,377: 27	
	Skattestatens avräkning:		
	verkliga utgifter enligt stat	1,437,281: —	
	kapitalutgifter enligt stat	10,460: —	
			<u>Kronor 1,660,720: 45</u>

Per	Kassa:		
	uttagningar ur stadskassan	1,279,054: 78	
	Skattestatens avräkning:		
	verkliga inkomster enligt stat	231,314: —	
	kapitalinkomster enligt stat	3,316: —	234,630: —
	Överskott och underskott:		
	överskott för år 1936	537: 94	
	Utgående balans:		
	redovisningsfordran.....	146,497: 73	
			<u>Kronor 1,660,720: 45</u>

Skattestatens avräkning.

An	<i>Verkliga utgifter och inkomster:</i>		
	nettoutgifter		1,216,830: 70
	<i>Göteborgs stad:</i>		
	verkliga inkomster enligt stat	231,314: —	
	kapitalinkomster enligt stat	3,316: —	234,630: —
	<i>Kapitalbehållning:</i>		
	kapitalutgifter enligt bok		5,460: —
	<i>Överskott och underskott:</i>		
	överskott för år 1936		537: 94
	<i>Utgående balans:</i>		
	reservationer till följande år		10,483: 76
			<u>Kronor 1,467,942: 40</u>
Per	<i>Ingående balans:</i>		
	reservationer från föregående år		16,421: 40
	<i>Kapitalbehållning:</i>		
	kapitalinkomster enligt bok		3,780: —
	<i>Göteborgs stad:</i>		
	verkliga utgifter enligt stat	1,447,741: —	
			<u>Kronor 1,467,942: 40</u>

Kapitalbehållning.

An	<i>Skattestatens avräkning:</i>		
	kapitalinkomster enligt bok		3,780: —
	<i>Inventarier:</i> avskrivning		10: —
	<i>Utgående balans</i>	2,273,000: —	
			<u>Kronor 2,276,790: —</u>
Per	<i>Ingående balans</i>	2,271,330: —	
	<i>Skattestatens avräkning:</i>		
	kapitalutgifter enligt bok		5,460: —
			<u>Kronor 2,276,790: —</u>

Skattestatens kapitalutgifter och kapitalinkomster.

An	<i>Diverse kreditorer:</i>		
	årets utgifter		5,460: —
	<i>Diverse kreditorer:</i>		
	minskade värden		3,780: —
			<u>Kronor 9,240: —</u>

Per <i>Diverse debitorer:</i>		
årets inkomster	3,780: —	
<i>Diverse debitorer:</i>		
ökade värden	5,460: —	
	<u>Kronor</u>	<u>9,240: —</u>

Låne- och fondstatens avräkning.

An <i>Utgående balans:</i>		
reservation till följande år	Kronor	153,000: —
Per <i>Ingående balans:</i>		
reservation från föregående år	Kronor	153,000: —

Fondkapital.

An <i>Ingående balans</i>	Kronor	153,000: —
Per <i>Utgående balans</i>	Kronor	153,000: —

Verkliga utgifter och inkomster.

An <i>Diverse kreditorer:</i>		
årets utgifter	1,412,937: 97	
	<u>Kronor</u>	<u>1,412,937: 97</u>
Per <i>Diverse debitorer:</i>		
årets inkomster	196,107: 27	
<i>Skattestatens avräkning:</i>		
nettoutgifter	1,216,830: 70	
	<u>Kronor</u>	<u>1,412,937: 97</u>

Överskott och underskott.

An <i>Göteborgs stad:</i>		
överskott för år 1936	Kronor	537: 94
Per <i>Skattestatens avräkning:</i>		
överskott för år 1936	Kronor	537: 94

Utgående balans.

An	<i>Kassa</i>	1,171: 16
	<i>Bank</i>	2,887: 53
	<i>Göteborgs stad:</i>	
	<i>redovisningsfordran</i>	146,497: 73
	<i>Diverse fordringar</i>	35,940: 24
	<i>Fastigheter</i>	2,088,900: —
	<i>Inventarier</i>	31,100: —
	<i>Fondkapital</i>	153,000: —
		<u>Kronor 2,459,496: 66</u>

Per	<i>Skattestatens avräkning:</i>	
	<i>reservationer till följande år</i>	10,483: 76
	<i>Låne- och fondstatens avräkning:</i>	
	<i>reservation till följande år</i>	153,000: —
	<i>Fondmedel</i>	11,133: 84
	<i>Importkontrollen</i>	3,704: 39
	<i>Diverse skulder</i>	8,174: 67
	<i>Kapitalbehållning</i>	2,273,000: —
		<u>Kronor 2,459,496: 66</u>

Jämförelse mellan stat och bok för år 1936
för 11. A. 1. Hälsovårdsnämnden och 11. B. Epidemisjukhuset.

	Reserva- tioner fr. föreg. år	För året enl. stat	För året enl. bok	Reserva- tioner till följ. år	Överskott + Underskott —
Verkliga utgifter.					
Hälsovårdsnämnden.					
1. Byrån:					
b) räntor	173 85	11,700	11,873 85	— —	— —
c) avlöningar, arvoden o. d.	— —	139,362	143,318 92	— —	— 3,956 92
d) pensioner och understöd..	— —	19,260	16,618 —	— —	+ 2,642 —
f) hyror och arrenden.....	— —	6,500	6,500 —	— —	— —
i) inventariers inköp och un- derhåll	730 55	1,000	3,278 30	— —	— 1,547 75
j) belysning, bränsle, städt., tvätt, renhållning m. m....	— —	4,500	6,002 16	— —	— 1,502 16
k) skriv- och tryckningskost- nader, böcker o. d.	— —	6,000	8,389 06	— —	— 2,389 06
q) forselkostnader	— —	7,800	7,344 —	— —	+ 456 —
x) kostnader av flera slag ...	— —	14,170	18,800 56	— —	— 4,630 56
2. Dispensärcentralen	— —	127,355	125,109 53	— —	+ 2,245 47
förslagsanslag för dispen- särverksamheten	— —	70,000	68,058 40	4,320 —	— 2,378 40
Barnabo-Furuhöjd	1,817 —	5,000	4,960 40	1,856 60	— —
3. Sommarsanat. å Sandarne	— —	21,134	19,932 42	— —	+ 1,201 58
4. Karantäns- och desinfek- tionsanstalten i hamnen...	— —	15,150	12,606 47	— —	+ 2,543 53
5. Kontroll över födoämnen	— —	56,976	54,890 98	— —	+ 2,085 02
6. Stadsdistriktsläkare	— —	168,532	182,229 09	— —	— 13,697 09
7. Barnmorskor	— —	11,116	9,548 —	— —	+ 1,568 —
8. Kommunala sjukskötter- skor	— —	46,580	42,588 94	— —	+ 3,991 06
9. Könsplikliniker	— —	25,334	24,936 72	— —	+ 397 28
10. Barnsanatoriet Rävlanda..	— —	126,000	101,100 —	— —	+ 24,900 —
11. Ränta å fastigheters och inventariers bokf. värde...	— —	11,273	11,169 —	— —	+ 104 —
12. Avskrivning å inventarier	— —	1,846	1 880 —	— —	— 34 —
Kapitalutgifter	— —	5,000	— —	4,307 16	+ 692 84
Epidemisjukhuset.					
c) avlöningar, arvoden o. d.	— —	287,497	267,690 06	— —	+ 19,806 94
d) pensioner och understöd..	— —	18,336	17,337 —	— —	+ 999 —
e) beklädnad och beväpning	— —	100	24 30	— —	+ 75 70
g) underhåll av fastighet ...	13,700	10,500	29,602 01	— —	— 5,402 01
h) andra underhållsarbeten...	— —	1,500	1,616 03	— —	— 116 03
i) inventariers inköp och un- derhåll	— —	9,500	8,874 91	— —	+ 625 09
j) belysning, bränsle, städt., tvätt, renhållning m. m....	— —	37,000	32,084 56	— —	+ 4,915 44
k) skriv- och tryckningskost- nader, böcker o. d.	— —	1,500	1,577 50	— —	— 77 50
n) kosthåll	— —	56,200	55,942 46	— —	+ 257 54
p) läkarvård, bandage, me- dicin m. m.	— —	10,700	5,846 62	— —	+ 4,853 38

	Reserva- tioner fr. föreg. år	För året enl. stat	För året enl. bok	Reserva- tioner till följ. år	Överskott + Underskott -
q) forselkostnader	— —	200 —	295 45	— —	95 45
v) nybyggnader, ombyggnader, muddringsarb. m. m.	— —	3,000 —	448 50	— —	+ 2,251 50
w) onera och assurans av fast egendom	— —	1,650 —	1,115 87	— —	+ 534 13
x) kostnader av flera slag ... ränta å fastigheters och inventariers bokf. värde...	— —	6,710 —	12,700 40	— —	— 5,990 40
avskrivning å inventarier	— —	94,830 —	94,747 50	— —	+ 82 50
Kapitalutgifter	— —	1,470 —	1,900 —	— —	— 430 —
	— —	5,460 —	5,460 —	— —	— —
Kapitalutgifter.	16,421 40	1,447,741 —	1,418,397 97	10,483 76	+ 77,528 — — 42,247 33
Låne- och fondstat:					
Epidemisjukhuset:					
ny- och ombyggnad (observa- tionspaviljong och röntgen- avdelning)	153,000 —	— —	— —	153,000 —	— —
Verkliga inkomster.					
Hälsovårdsnämnden.					
d) bidrag till och ersättning för särskilda kostnader ... statsbidrag	— —	12,316 —	13,692 52	— —	+ 1,376 52
e) avgift å handel o. sjöfart	— —	9,000 —	8,336 25	— —	— 663 75
g) grundlegor, tomtören, hy- ror och arrenden	— —	2,500 —	2,679 10	— —	+ 179 10
i) räntor och kapitalavbeta- ningar	— —	1,200 —	1,200 —	— —	— —
j) inkomster av flera slag ... ersättn. för naturaförmåner	— —	11,700 —	11,700 —	— —	— —
	— —	6,744 —	4,566 40	— —	— 2,177 60
	— —	15,334 —	12,652 66	— —	— 2,681 34
Epidemisjukhuset.					
d) bidrag till och ersättning för särskilda kostnader ... statsbidrag till driftkostn.	— —	11,000 —	13,724 12	— —	+ 2,724 12
g) grundlegor, tomtören, hy- ror och arrenden	— —	70,000 —	40,295 —	— —	— 29,705 —
ersättn. för naturaförmåner	— —	10,320 —	16,620 —	— —	+ 6,300 —
	— —	81,200 —	70,641 22	— —	— 10,558 78
Kapitalinkomster.					
Skattestat:					
Hälsovårdsnämnden.					
avskrivning å inventarier	— —	1,846 —	1,880 —	— —	+ 34 —
Epidemisjukhuset.					
avskrivning å inventarier	— —	1,470 —	1,900 —	— —	+ 430 —
	— —	234,630 —	199,887 27	— —	+ 11,043 74 — 45,786 47

Sammandrag:

Verkliga utgifter	+	35,280: 67
Verkliga inkomster	—	34,742: 73
Överskott	+	537: 94

6000172011

Göteborgs universitetsbibliotek

